

Bitidningen

Bihälsoprojekt

Maten viktig för bin • Skattningshjälp
SBR:s varumärken • Etikettbeställning

Av Biodlare För Biodlare

Elektrisk vaxgryta
med insats
Artnr: 119000/05

Avtäckningsvaxsmältare
Artnr: 104400

Gjutformar
Artnr: 104450-86 samt
104490-93

Glas till honungsskörden!
Finns i många storlekar
och varianter. Både
Traditionella och nya.

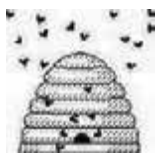

Lämna in dina ramar för rensning!

Från den 1 oktober till den 31 mars kan du lämna in ramar och vax för rensning. **Maxvikt per kolla är 20 kg!**
Kom ihåg att märka varje kolla med namn, adress och telefonnummer samt totalt antal kolla.

Ring gärna för info ang avlämningsplatser i Torstensbyn 0533-63111 resp Varberg 0340-620021

Anmäl dig till vårt nyhetsbrev på www.lpsbiodling.se för att ta del av nyheter och erbjudanden!

LP:s Biodling AB
Torstensbyn 14
661 94 Säffle
Tel: 0533-631 11
shop@lpsbiodling.se

LP:s Biodling AB

Torpa,
43295 Varberg
0340-62 00 21

swienty
... for better honey

www.swienty.com

Besök vår hemsida: www.lpsbiodling.se

Töreבודה Vax

Hos oss kan du
välja cellstorlekar
4,9 5,1 och 5,3 mm
och drönarvax

Ange cellstorlek vid beställning!
Saknas uppgift levereras 5,1 mm.

Vi rensar varje parti för sig

Märk med namn, adress, tel nr och kolliantal. Ska vi kassera några ramar efter rensningen? Skriv "eldas" på kollit.

Särbehandling

Många biodlare vill ej ha Apistan eller thymolrester (t ex från Apiguard) i sitt vax. Därför särbehandlar vi ditt vax om du skriver ett intyg med namn, adress och tel nr och märker dina kollin med "SÄRBEHANDLAS".

Inlämning av
ramar och vax
1 okt - 31 mars

Vaxet ursmält, ramen desinficerad

Vi har även FÖRENINGSPRIS på vaxhantering

Öppettider

Mån-tors 9-17, fre 9-16
Lunchstängt 12.30-13.30

VAX KÖPES!
50 kr/kg exkl. moms

Besök vår nya nätbutik!

VAXKAKOR
Egen
tillverkning

KRAV-godkänt
renseri

Allt för biodlaren

MS Biredskapsfabriken AB

Tel 0506-102 73 www.biredskapsfabriken.se

Bina öppnar dörren till en ny värld

Som nyvald ersättare i förbundsstyrelsen ställer jag mig ett antal frågor eller snarare så reflekterar jag över hur jag hamnade i riksförbundet. Jag tror inte jag är ensam om denna reflektion utan att det är något som alla nyvalda ledamöter i styrelser funderar över. De frågor som pockar på uppmärksamhet är, vad jag egentligen kan bidra med och vad jag själv får ut av detta engagemang.

Monica Selling
Styrelsesuppleant
monica.selling@biodlarna.se

Här krävs en lite längre utläggning. För mig har biodling alltid haft en större dimension än själva biodlingen. Honung i all ära men att umgås med sina bin är som att glänta på dörren till en annan värld. En värld som vi människor en gång var en del av och som vi nu tappat i den moderna, snabbt föränderliga tillvaro vi lever i. Binas värld är ett mikrokosmos, miljoner år gammalt. Tänk, en liten insekt som överlevt under denna enorma tidsrymd på en planet som genomgått gigantiska förändringar. Tanken svindlar! Att ständigt lära sig mer om bin av kunniga kollegor, att få överblick över det som sker i biodlingens värld, att få engagera sig och slutligen att få vara med och påverka. Det är stort och det är en ynnest! Inte att förglömma så är det vansinnigt roligt också!

Biodlare är kreativa, lite kluriga och väldigt experimentella personer. Ett utslag av detta är allt det arbete som ligger bakom förslaget till ett nationellt Biinstitut i Västra Götaland. I vårt län finns en fjärdedel av landets biodlare med vitt skiftande förutsättningar, jordbruks-, skogs- och kustbygd. Länsstyrelsen har sökt medel för institutet och i konsekvenserna av en sådan satsning finns bättre livsmedelsproduktion, ökad biologisk mångfald och inte minst, kraftigt ökad lönsamhet för svenska biodlare. Från SBR:s sida ser vi positivt på denna satsning och ser gärna ett samarbete runt flera av de frågor institutet säger sig vilja arbeta med.

Utbildningsfrågorna har högsta prioritet och här ser vi, i första hand, ett samarbete runt vidareutbildningen. SBR kommer inom kort med ett utarbetat förslag till grundläggande utbildning och vi är övertygade om att denna bör ske inom lokalföreningarnas ram. Lokalföreningarnas betydelse för att knyta till sig såväl gamla som nya biodlare kan inte betonas tillräckligt.

Förbundet har, i sitt yttrande över ett biinstitut, pekat på ett antal centrala frågor som behöver besvaras. Det gäller dels den långsiktiga finansieringen av institutet, att konkurrera om redan otillräckliga medel gagnar inte binaringen, dels en konkretisering av de uppgifter som ska ligga på institutet respektive andra aktörer. Att undvika dubbelarbete är centralt, dvs institutet ska inte bedriva verksamhet som idag bedrivs på annat håll, såvida den inte ska flyttas till institutet. Jag återkommer till biinstitutet och SBR:s synpunkter i den artikel som står att läsa i detta nummer av tidningen.

Är det något nummer av Bitidningen du inte fått? Kontakta SBR:s expedition, 0142-482000, sbr@biodlarna.se

Bitidningen - medlemstidning för

Årgång 112

Redaktion: Bäckaskog 663, 69492 Hallsberg

Redaktör: Erik Österlund

Telefon: 0142-48 20 06

E-post: erik.osterlund@biodlarna.se

Bitidningen utges i 12 nummer årligen varav tre nr är dubbelnummer. Tidningen utkommer strax före aktuell månad.

Material- och annonsinformation: Sid 30.

Manusstopp den första i månaden, knappt en månad före utgivningsdagen.

Tryck: V-TAB Vimmerby

Trycks på miljövänligt papper. ISSN 0006-3886

Ansvarig utgivare:

Förbundsordförande Marita Delvert,

Grevgatan 35, 11453 Stockholm.

Telefon: 0142-48 20 08.

Epost: marita.delvert@biodlarna.se

Sveriges Biodlares Riksförbund är en politiskt, religiöst och etniskt obunden ideell organisation, som bygger på principen om frivilligt, individuellt medlemskap. SBR ska arbeta för att utveckla svensk biodling som näring och meningsfull fritidssysselsättning, numerärt, fackligt, socialt och innehållsmässigt.

Förbundsexpedition:

Trumpetarevägen 5, 59019 Mantorp.

Telefon: se telefonlista på sidan 30.

Plusgiro: 8685-0

Bankgiro: 413-6149

E-post: sbr@biodlarna.se

Adressändringar meddelas till förbundsexpeditionen.

Öppet: Mån-tors 08.00-16.00.

Fre 08.00-14.00

Webbplats: www.biodlarna.se

Aktuella nr kan av med. läsas via hemsidan.

Ett år gamla BT kan laddas ner från hemsidan

Läs Bitidningen även på Internet! Via hemsidan – www.biodlarna.se

Apimondia	5
70 år med bin	6
Maten viktig för bin	8
Underlätta skattningen	11
Afrikanskt projekt om bihälsa	12
Biresa till Polen	14
Honungshuset i Togo	16
Containertavla, Gbg & Bohus 100 år	18
Biinstitut i Västra Götaland	19
Billigare prenumeration på bitidningar	20
UK-spalten, Brysselkonferens, val	21
Hedersutmärkelser, Sök pengar	23
SBR:s varumärken, Etiketter	24
Almanackan, Marknaden	28

Nästa nummer (1/2 – jan/feb-nr) utkommer i slutet av december.
MANUSSTOPP: 1 december.
Numret därpå (3-14) i slutet av feb.
Manusstopp: 1 feb.

Manusstopp: Nr 1/2-1 dec, nr 3-1 feb, nr 4-1 mars, nr 5-1 apr, nr 6-1 maj, nr 7/8-1 juni, nr 9- 1 aug, nr 10-1 sep, nr 11/12-1 okt

Omslagsbilden:

Afrikas djurliv är "vildare" och mer opåverkat av människor, också vad gäller bin, vilket kan vara bra för t ex förståelsen av resistensfaktorer mot parasiter och sjukdomar. Foto: Ingemar Fries

i:et på omslaget påminner om att drottningen märktes röd i år.

Apimondia

MARITA DELVERT och HANNE UDDLING

Apimondiakongressen är ett jättelikt arrangemang. Första dagen i Kiev Ukraina nu i höst var 6000 här och fler kom till under dagarna. Fullständigt kaos! Köade hela lördagen för registrering. Folk bråkade, skällde och var nära att svimma av utmattning. Inte blev det bättre av att köandet var utomhus och regnet piskade. De flesta hann inte komma in till invigningsceremonien. Alla ropade på "organisation".

General Assembly startade 16.30 och efter div gräl och känslosamma utbrott fick vi göra våra presentationer vid 21.30. Turkiet, Italien, Bulgarien och vi. Vi fick lotta och glädjande nog skulle vi presentera oss sist. Så det blev tre ganska trista dragningar med filmer som framställts av turistbyråer. Mest kyrkor och ruiner. Så kom Ingemar Fries in sjungande och med hög och klar stämma framförde han våra budskap. Också den enda presentationen som innehöll en större del om bin och biodling. När han nämnde Linné som givit honungsbiet dess latinska namn, kom Linné in i egen hög person, gick genom rummet och bugade mot publiken. Ingemar och Kjell Ritzen avslutade med Gär-

debylåten – fiol och nyckelharpa. Succé!

Vi glider runt och pratar med folk. Kjell och Ingemar spelar och vi, Lotta, Hanne och Marita, snurrar runt i folkdräakterna. Vad gör man inte? Japanerna fotograferar.

Så blir det General Assembly igen några dagar senare, två minuters presentation från de fyra länderna och sen fattas beslutet.

Turkiet fick egen majoritet redan första valomgången. Turkarna hade tydligen haft en mycket intensiv reklamkampanj och så var det tredje gången man ansökte. Det blir inget Apimondia i Sverige 2017:(

Vi är besvikna eftersom många delegater sagt att de skulle rösta på oss och som sen ändå inte gjorde det. När salen tömdes spelade Ingemar och Kjell igen och vi fick återigen en stor publik som applåderade oss och som tyckte det var tråkigt att vi inte tog hem det.

Vi ger inte upp. Vi har lärt oss massor, vi har många kontakter, vi hade flera duktiga föreläsare från Sverige, vi har synts på mässan. Så småningom får vi bestämma oss för om hur vi ska gå vidare.

Hanne Uddling, Marita Delvert och Lotta Fabricius Kristiansen i Sverigedräkten. Eva Forsgren från SLU hade också folkdräkt, gick omkring och hjälpte till på olika sätt..

Gärdebylåten med Ingemar Fries och Kjell Ritzen. Succé.

70 år med bin

MARIA BRUNÉR

Vid nyåret 1944 gick Karlstorpsonen Verner Linusson med i Mariannelunds biodlarförening. Då var den 22-årige ynglingen redan en erfaren biodlare.

Hantverket hade han lärt sig av sin far och farfar. Intresset för att bevara den nu fjärde generationen biodling har sedan hållit i sig.

Redan som sexåring var Verner med sin far Linus och sin farfar Elof vid bikuporna, trots att han var rädd för bina. Då var det mest som hjälpreda till att sköta de sex bikuporna.

Farfar Elof hade även en liten snicke-

Verners pappa Linus och farfar Elof på 1930-talet med sina bikupor.

riverkstad där alla bikupor tillverkades. På 1930-talet var det mycket trågbikupor som användes, men det förekom även fortfa-

rande halmkupor.

– Under andra världskriget var det mer vanligt att man hade bikupor på de

Sedan två år har Anders tagit över pappa Verners trågbikupor, gjorda 1945.

flesta gårdarna runt om. Biodlare fick en extra ranson på sju kilo socker till sina bikupor. Trots den lilla ransonen överlevde de flesta samhällena, trots att vintrarna kunde vara både kalla och långa, berättar den nu 92-årige biodlaren.

1943 startade Verner upp i egen regi med nordiska bin och det har varit med ett brinnande intresse. Verner har verkat i liten skala och haft sex till sju kupor som mest. Sedan 1950 har han även haft sin fru Astrid till hjälp, både vid alla svärmningar och vid honungshantering.

Sitt yrkesverksamma liv tillbringade han på pianofabriken i Vetlanda. Delar till pianon kom då i fint emballagevirke som Verner och en arbetskamrat kom på att de kunde använda till bikupor och ramar. Alla nuvarande trågkupor är daterade 1945 och är gjorda av Verner själv.

Sedan tio år tillbaka har sonen Anders varit pappas hjälpreda och Verner var aktiv tills han var 82 år. Nu har Anders tagit över bisamhällena helt och nu bebos kuporna av italienska bin. Anders tyckte inte alls om att vara hjälpreda som ung, men med åren som gått har han vuxit in i rollen som biodlare och tycker nu att det är en helt fantastisk "bisyssla".

– Våren är den roligaste tiden på året, naturen ger nektar och då är bina som flitigast. De kommer med olika färger på sina "byxor", avslutar Verner Linusson.

Verner har samlat alla bitidningar och bundit in dem sedan han gick med i SBR 1944.

Sina ramar, i sveaformatet 30 x 30 cm, tillverkade Verner av mahogny, emballagevirket från sitt arbete på pianofabriken i Vetlanda.

Föreläsarna Karl Crailsheim, Ingemar Fries, Mattias Köping, Hans Eriksson, Jenny Henriksson och Jonny Ulvtorp

Maten viktig för bin

KRISTINA BÄCKSTRÖM

Vad är bra mat för bin? Vad händer om de får näringsbrist och vad kan biodlare och lantbrukare göra för att ge våra bin den näring de behöver? De frågorna stod i centrum under ett seminarium på Alnarp i våras under rubriken "Pollenväxter ger surr på slätten". Arrangörer var Jordbruksverket, JU INFO och LRF Skåne i samarbete med Partnerskap Alnarp. Du kan lyssna på föredragen här: <http://partnerskapalnarp.slu.se/ekonf/20130516.aspx>

Ensidiga landskap ger bin näringsbrist och gör dem känsligare för sjukdomar, stress och gifter. Enligt Karl Crailsheim, professor i zoologi, kan brist på viktiga proteiner vara en av huvudorsakerna till att allt fler samhällen dör på vintern.

Karl Crailsheims forskning vid zoologiska institutionen på universitetet i Graz, handlar om komplexa, sociala system bland djur och han arbetar särskilt med honungsbin. Karl Crailsheims är den förste att erkänna att fältet är svårforskat på grund av att det är svårt att få fram bra statistik på hur bisamhällena i Europa klarar vintrarna.

För att få fram siffror från hemlandet Österrike gjorde Crailsheim en deal med biodlarföreningarna. Han föreläste gratis mot att alla deltagare lämnade information om hur deras bin klarat vintern.

– Min fru stod i dörren och tog emot siffrorna och det fanns bara en dörr in i lokalen. Efter en vinter hade vi data från mellan 500 och 600 biodlare, berättar Karl.

De senaste åren har bilden av läget klarnat, även om statistiken fortfarande inte är heltäckande. Från att ha haft en vinterdödlighet på mellan 10 och 15 procent 2007/08 visar den senaste statistiken för 2011/12 en vinterdödlighet på över 25 procent.

– Vi har ännu inte årets siffror klara men redan nu har vi fått rapporter från 20-30 erfarna biodlare som förlorat alla eller nästan alla sina samhällen. Det handlar om biodlare som tidigare haft ett lågt antal vinterförluster. Vi vet inte orsakerna än.

I sitt arbete för att hitta dess genomförde Crailsheims en undersökning som parade ihop vinterdödligheten med uppgifter om vad biodlarna ansåg vara den huvudsakliga näringskällan för bina.

Ett mönster började synas. Biodlare som rapporterat att bina i huvudsak flög på majs och solros hade också en högre vinterdödlighet. I början föll misstankarna på att grödan behandlas med bekämpningsmedel i gruppen neonicotinoider, något som tidigare kopplats till bidöd, men en stapel i diagrammen rubbade bilden. Bin som flugit mest på raps hade lägre vinterdödlighet, detta trots att rapsen också behandlas med samma bekämpningsmedel.

– Vi kom fram till två möjliga orsaker. Långtidsexponering för bekämpningsmedlen och brist på viktiga näringsämnen.

Det handlar till största delen om proteiner. Bin är förvånansvärt lika människor när det gäller proteinbehovet. Många av proteinerna kan vi tillverka själva men de essentiella aminosyrorerna måste vi få i oss med maten.

Mängden protein i varje växts pollen varierar starkt och hänger inte alltid ihop med vikten. Dessutom kan en typ av pollen ha de flesta av aminosyrorerna men sakna några. Till exempel saknar just majspollen och pollen från solros vissa proteiner. Men det behöver inte vara en katastrof, så länge det finns mångfald.

– Evolutionen har inte skapat honungsbin för att klara tre veckor med bara en sorts pollen. Sådant händer inte i naturen, säger Karl Crailsheim.

Inne i bisamhället fördelas proteinerna från insamlad pollen olika under biets liv och i själva hjärtat av maskineriet sitter ambiet. Vid åtta dagars ålder är hon den som har den största förmågan att omvandla pollen till proteiner med hjälp av enzymer som bryter ner dem.

Ambiet äter pollen, honung och lite fodersaft. Ambin som möts i kupan byter fodersaft med varandra, mest för att hålla koll på hur matsituationen ser ut. Får kupan tillräckligt med protein?

Hos de äldre bina sjunker mängden enzymer som gör det möjligt att bryta ner protein. De är alltså beroende av ambin. Drottningen matas oavbrutet med fodersaft som innehåller protein för att hon ska kunna klara av att lägga upp till sin egen vikt i ägg varje dag.

Drönarna får till en början protein för att växa till sig, sedan sjunker proteinupptaget.

Ambina ger de riktigt små larverna en hög andel protein medan de äldre får en kost med mer honung och mindre fo-

Fakta: Ruta med statistik över bidöd

Vinterdödlighet och näringskälla				
	Biodlare	Invintrade samhällen	Vinterförlust antal	% Vinterförlust
Honungsdagg	513	14207	3274	23,04
Maskros	468	10928	2684	24,56
Vilda blommor	343	7890	1980	25,10
Sälg/pil	336	8382	1931	23,04
Lind	301	6265	1845	29,45
Raps	209	5091	1505	29,56
Akacia	200	6162	1958	31,78
Klöver	166	3734	869	23,27
Solros	125	2927	1201	41,03
Kastanj	94	2655	805	30,32
Majs	92	2742	1184	43,18

Brodtschneider & Crailsheim 2013

dersaft. Även flygbina är beroende av att ambin matar dem eftersom de själva inte har tillräckligt med enzymer för att bryta ner pollen till protein helt.

– Det var ett överraskande fynd när vi förstod att flygbin både behöver honung och fodersaft. De är som idrottsmän och behöver fylla på med protein i överkroppen som går åt när de flyger, berättar Karl Crailsheim.

Om samhället inte får de proteiner det behöver blir effekten av näringsbristen både kort- och långvarig. Bristen skadar immunförsvaret, försämrar förmågan att hantera gifter i miljön och att klara stress.

– Om de vuxna lider brist på pollen kan de inte sörja för larverna eller mata drottningen ordentligt. De kan då hänfalla åt kannibalism, de äter de yngsta larverna för att kunna ge proteiner till äldre larver. Nästa generation vuxna bin blir då ännu sämre. Det blir en nedåtgående spiral.

Hur ska då en biodlare göra om bristen hotar? Karl Crailsheim och hans team

har forskat på hur olika typer av proteinfoder påverkar bina. Hittills har resultatet inte gett några entydiga svar, varje foder har sina för- och nackdelar.

Ett syntetiskt proteinfoder är effektivt men kan överdoseras. Flygbin kan få i sig för mycket så att de slutar hämta pollen och fodret kan hamna i honungen om det överdoseras.

Pollen från pollenfällor har inte lika många näringsämnen som bibröd. Å andra sidan kan pollen som lagts i celler i ramarna föra med sig smittor.

Olika typer av proteintillskott kan vara nödvändiga om bristen redan är ett faktum men det allra bästa är trots allt om bina får ett mer varierat landskap med många olika blommor att flyga på.

– Även om varje pollenkälla är dålig räcker det om det finns två, tre eller fyra olika sorters pollen för att ge en balanserad kost för bisamhället, säger Karl Crailsheim.

Honungsbin behöver hjälp med matvalet. De är finsmakare på nektar men kan inte se skillnad på pollen och skräp.

- De går på partikelstorlek. De samlar in kolstybb och sågspån som inte innehåller något protein över huvudet taget, säger Ingemar Fries, professor vid Sveriges Lantbruksuniversitet.

Frågan är om vi människor är så mycket klokare. När Ingemar Fries skulle sammanfatta kunskapsläget inför konferensen i Alnarp visade det sig att underlaget var magert.

– Jag blev förvånad när jag insåg att den bästa undersökningen av vad pollen verkligen innehåller var gjord 1953, berättar Ingemar.

I den undersökningen testades 17 olika aminosyror genom att bin matades med foder med olika innehåll för att se vilka av aminosyrorna bin verkligen måste få i sig via maten. Vi vet alltså vilka proteiner ett bi behöver, problemet är nästa kunskapslucka. Det finns bara ett fåtal studier som verkligen visar vilka proteiner olika pollensorter innehåller.

Det som finns är listor i litteraturen över växter som författarna anger som pollen med högt värde för bina utan att de kan hänvisa till några kemiska analyser. I Ingemar Fries genomgång hittade han exempelvis uppgifter om klöver, björnbär, hallon, kastanj, krokus, lönn, maskros, raps, rybs, rödklöver, sälg, vallmo och äpple.

– Och till min förvåning också björk. Det trodde jag inte och det skulle vara in-

tressant att ta reda på mer om ifall det är sant.

Å andra sidan anges följande växter ha pollen med lågt biologiskt värde: al, asp, ek, gran, hassel och majs.

– Men de flesta pollensorter är bra. Vissa har brister men det blir alltid bra om man blandar. Det är inte pollenet det är fel på utan landskapet. Man kan stå inför en situation där man bara har majs i stora områden. Då kommer bina att ha mycket pollen att samla in men det kommer inte att vara fullvärdigt för samhällets uppbyggnad, säger Ingemar Fries.

Biodlare som ska ge bin en chans i en sådan "öken" kan behöva stödfodra med protein. Ingemar Fries betonar att proteinet är viktigast sent på säsongen när de övervintrande bina ska bygga upp sina kroppar så att de klarar vintern och vårens första yngelsättning.

– Det bästa proteinfodret är pollen och eftersom pollen kan sprida alla möjliga sjukdomar är det allra bäst att samla in det i den egna bigården.

Ett rikt pollenår

Sälg: Tidig nyckelväxt. Låt varje sälg stå kvar.

Tussilago: En tidig och ganska bra pollenkälla.

Lönn: Ger både nektar och pollen.

Maskros: Nyttig för både bin och människor. Blommor om när den klipps.

Skogshallon: Oumbärlig. Producerar mest socker per tidsenhet.

Klöver: Även om bin inte når all nektar med sina korta tungor hittar de pollen i klöverna.

Lind: Sen källa till pollen och nektar.

Höstaster och tistel: Sena höstblommor.

Ljung: Sist ut. Ger pollen även om den inte ger honung.

"Får bina bara flyga en enda dag med fint väder på sälg på våren så kan biodlaren sluta oro sig."

Ingemar Fries

En remsa gör susen. Försök med ettåriga, blommande växter visar att det kan vara både lätt och lönsamt att hjälpa pollinerande insekter på slätten.

De senaste två åren har Jordbruksverket och hushållningssällskapen testat effekten av att plantera ettåriga, blomväxter i jordbrukslandskapet.

– Tanken var att hitta enkla och billiga åtgärder som man kan använda för att gynna pollinatörer, berättar Jenny Henriksson, Hushållningssällskapet.

I försöket såddes 39 blomremsor i vårsådda fält i tre svenska regioner. De växter som användes var honungsort, perserklöver, fodervicker och blålupin. Sedan gjordes inventeringar av vilka pollinerande insekter som besökte remsorna.

– Mixen fungerade jättebra. Möjligtvis kunde man utseluta blålupinen. Den blommade ganska sparsamt och utan den slipper man ympningen, säger Jemmy.

Blandningen av blommor gav en lång blomningstid och de olika blommorna lockade olika pollinatörer, både vilda och tama. Humlorna drogs mest till honungsorten medan perserklöverna var favorit bland fjärilar och honungsbin.

I blomremsor med just perserklöver i mixen räknade inventerarna till så mycket som 8 honungsbin per kvadratmeter. Flest bin kunde man hitta i blomremsan i mitten av augusti.

– Blomremsorna är ett snabbt sätt att öka blomningen i jordbrukslandskapet utan att behöva använda en stor areal.

Underlätta skattningen

KURT LINDBLOM, Sundbybergs Bf

Något som är jobbigt med biodlingen är när man har tunga skattlådor som skall lyftas av och på.

Om man har fem, sex skattlådor och 20 kilo honung i var och en, så blir det arbetsamt att först ta ner lådorna, sätta på bitömmarbotten och så upp med lådorna igen. Oftast måste man ta ram för ram när honungen ska upp igen. Jag funderade på om det inte skulle finnas någon lösning, så att man kunde lyfta allt på en gång.

Jag köpte två saxlyftar för 150 kr/st, kapade till fyrkantsbitar 5 x 5 cm så att jag kunde lyfta fjärde till sjätte lådan på kupan. Sedan skruvade jag på en brädbit som passade in i uttaget på Nackalådan. För att inte fyrkantsbiten ska glida borrade jag in en bult i saxlyften och borrade ett

hål i fyrkantsbiten.

Eftersom mina kupor står på europapallar, så har jag bra stöd för lyften. För säkerhets skull har jag två remmar som jag spänner runt kupan. Viktigt är också att kupan står i våg, för när man hissat upp lådorna hänger de fritt i luften.

När allt är monterat vrider man några varv på ena lyften, och sedan några varv på den andra. När man får ett mellanrum på två, tre cm är det bara att skjuta in bitömmarbotten och sänka ner lådorna igen.

Man kan ha fyrkantsbitar i olika längd, beroende på hur många lådor man vill lyfta.

Denna sommar när vi haft skattlådor fulla med rapshonung, har detta system underlättat jobbet med skattningen.

Två saxlyfter, två 5 x 5 cm i passande längd med klossar, samt säkrat med band.

Afrikanskt projekt om bihälsa

INGEMAR FRIES, Ekologiska Institutionen, SLU

ICIPE (International Center of Insect Physiology and Ecology) är en organisation stationerad i Nairobi, Kenya som arbetar med allt från malaria, tse-tse flugor, sömnsjuka, silkesproduktion, till biodling. SLU har tidigare samarbetat med Professor Suresh Raina vid ICIPE, som leder gruppen kring biodling och silkesproduktion, med projekt både i Kenya och Zimbabwe (se Fries, 2001; Fries et al., 2003a; b).

Intresset för bihälsa har spridit sig även till Afrika och professor Raina har utvecklat ett pan-afrikanskt biprojekt kring det temat som fått finansiering från EU på över 12 miljoner Euro (ja! Euro) över tre år. Projektet avser att etablera ett centralt referenslaboratorium på ICIPE i Nairobi med satellitlaboratorier i Liberia, Burkina Faso, Etiopien och Kamerun. Inledningsvis skall laboratorier byggas upp med relevant analyskapacitet och sedan skall projektet skapa kunskap om vilka problem som har betydelse för afrikansk biodling.

Klart är redan att problembilden inte liknar den i Europa eller USA, olika skadedörare och predatorer har större betydelse än olika sjukdomar, åtminstone idag. Men man är medveten om att med utveckling av mer storskalig modern biodling med rörligt kakbygge, återanvändning av vaxkakor och koncentrerad av bisamhällen i stora bigårdar kan sjukdomsproblemen öka.

Projektet har också komponenter som rör utveckling av biodlingen med hela kedjan från bisamhällets insamling av nektar, skörd och bearbetning av honung samt marknadsföring och försäljning av biprodukter.

Projektet påbörjades med ett inle-

I Kakuraskogen i Nairobi har projektet etablerat en rad bigårdar för olika experiment. Foton: Ingemar Fries.

Professor Raina instruerar delegaterna hur man närmar sig afrikanska bin.

dande möte på ICIPE den 23-25 september 2013 där det formerades en styrgrupp med representanter från ministerierna i de länder där laboratorier skall etableras samt representanter för biodlarorganisationerna i samma länder. En grupp med rådgivare var också inbjudna (Technical Advisory Committee)

Dr Ayuka berättar om vilka experiment som är planerade.

icipe AFRICAN BEE HEALTH PROJECT

INCEPTION WORKSHOP AND FIRST PROJECT STEERING COMMITTEE MEETING

23rd – 25th September 2013, icipe HQs, Nairobi, Kenya

Medverkande vid det första projektmötet för afrikansk bibälsa. Foto: ICIPE

där bl.a. SLU ingick, men även kollegor från Tyskland, Kina, Finland, och Nederländerna var representerade.

Det är en stark forskningskapacitet kring bin man nu bygger upp på ICIPE. Det skall bli spännande att följa om projektet förmår leva upp till förväntningarna och skapa bättre förutsättningar för afrikansk biodling som underpresterar både av infrastrukturskäl och brist på transporter och försäljningskanaler, men också på grund av dålig kunskap vilka problem utveckling av modern mer högpresterande biodling kan medföra. I synnerhet på sjukdomsområdet.

Man har rekryterat en rad disputerade forskare och avser söka samarbeten också utanför Afrika för att bredda kontaktytor och kompetens. Ett av många spännande områden man kommer att arbeta med är orsaker till den möjliga frånvaron av amerikansk yngelröta i Afrika söder om Sahara (utom i Syd-Afrika där storskalig kommersiell biodling bedrivs) samt resistensmekanismer mot varroa-qualster som uppenbarligen utvecklats i Afrika efter första fynden i Syd-Afrika 1997. Det är områden vi är intresserade av vid SLU och vi ser fram emot samarbete med Professor Raina och Dr. Ayuka Fombong

som bl. a. kommer att arbeta med den delen av projektet vid ICIPE.

Referenser

- Fries, I. 2002. Patrik Lumumba vill utöka sin biodling. *Bitidningen* 101, februari, 27-29.
- Fries, I., Raina, S. 2003a. American foulbrood (*Paenibacillus larvae larvae*) and African honey bees (*Apis mellifera scutellata*). *Journal of Economic Entomology* 96, 1641-1646.
- Fries, I., Slemenda, S.B., da Silva, A., Pieniazek, N.J. 2003. African honey bees (*Apis mellifera scutellata*) and nosema (*Nosema apis*) infections. *Journal of Apicultural Research* 42, 13-15.

Alla bisambällen till bigårdarna i Kakuraskogen har etablerats genom svärmfångst av vilda sambällen. Urval sker sedan och både naturlig parning och artificiell insemination används för att utveckla olika egenskaper.

Biresa till Polen

ANDERS ANDERSSON

Det finns över 60 000 biodlare i Polen. Östra Blekinge Biodlarförening åkte till vårt södra grannland för att undersöka och lära mer. 25 personer fanns med på bussen från Sverige.

Studieresan genomfördes i början av augusti men förberedelserna hade hållit på länge. Genom att först kontakta Länsstyrelsen fick vi möjlighet att få hälften av kostnaderna täckta med bidrag från europeiska jordbruksfonden. Nackdelen med detta är att pengarna kommer först i efterskott. En omständighet som ofta omöjliggör för små föreningar att utnyttja de bidrag de skulle kunna få. Vår resa kunde genomföras tack vare ett samarbete med Länsbyggerådet i Blekinge, en ideell för-

ening som arbetar för att utveckla landsbygden.

– Biodlingen är jätteviktig. Resan är ett bra exempel på hur vi kan vara med att stödja denna, säger Länsbyggerådets ordförande Bengt Grönblad.

Alla kontakter och förberedelser i Polen sköttes av vår guide och tolk Stanislaw Zawilia. Som namnet antyder kommer han ursprungligen från Polen men bor sedan många år i Sverige. Han har inte bara god lokalkännedom utan också massor av kunskaper om biodling. En kombination som gjorde att resan gick så bra.

Sammanlagt besökte vi fyra bigårdar i norra Polen. Även om avstånden inte var så stora tog det en god stund att ta sig fram genom landsbygden. Ibland var vägarna till och med smalare än bussen. Så vi fick gott om tid att studera det flacka odlingslandskapet. En ovanlig syn för oss

var alla de storkar som gick och letade mat på åkrarna.

I Polen är det inte så vanligt med den typ av småskalig biodling på hobbynivå som det finns gott om hemma hos oss. Vi såg inte heller många kupor i någon av alla de trädgårdar vi passerade.

– De flesta biodlare här har minst 50 samhällen, förklarar Stanislaw. Bina är en del av deras försörjning.

Första dagens besök på bigårdar var knutna till Apipolssystemet. Båda gårdarna bestod av drygt 200 kupor som vandrat runt men som nu samlats ihop inför övervintringen.

– Hela familjen är engagerad i biodlingen. Totalt har vi ca 700 bisamhällen att ta hand om, berättar Malgorzata Zarzycki som som äger företaget. Hon är även föreståndare för regionstationen.

Liksom här i Sverige har man pro-

Vi besökte bigårdar knutna till Apipol-systemet. Hos Malgorzata Zarzyckisom bade drygt 200 kupor samlats ihop inför vintern.

blem med Varroa. För att undvika resistens mot bekämpningsmedel varierar behandlingsmetoderna. Av någon anledning rynkades på näsan när vi frågade om myrsyra. Istället används andra metoder som t ex olika sorters remsor. Vinterförlusterna låg på 5-10 % och snittskörden av honung på 40 kg/samhälle. Dessutom tillkommer allt pollen som samlades in av varje bikupa.

Både honung och pollen tas om hand på en regionstation, som vi också besökte. Här kan biodlare lämna in sina rammar och få dessa slungade och rengjorda. Det är vanligt att dessa moment sköts i en gemensam anläggning.

På kvällen fick vi en föreläsning om Apipolsystemet och lite om den tekniska utvecklingen som sker inom biodlingen i Polen. Grzegorz Dziadowiec är VD för Apipol och hade rest från södra Polen för att kunna vara med oss. Bland annat fick vi se datorbaserad utrustning för övervakning av olika parametrar i bikuporna. Information som sedan kan granskas online via Internet på en mobiltelefon.

– Speciellt ungdomar brukar bli intresserade när vi visar detta, berättar Adam Tomaszewski.

Det går att ta hand om allt som bina producerar, honung och pollen naturligtvis, även bigift och själva bikroppen. Kanske lite främmande för en del av oss hobbybiodlare men det ger ändå en intressant vinkling på hur biodling kan göras mer ekonomiskt lönsam för den som vill ha det som yrke.

På en vacker äng en bit utanför Elblag stod drygt 100 kupor uppställda året runt. Med en snittskörd runt 30 kg skattade man alltså över 3 ton honung från en plats. Omgivningen var inte så olik vårt svenska odlingslandskap med blandade grödor och mer vildvuxna partier däremellan. Ett undantag är att man odlar mycket bovete.

– Det är lite komplicerat vem som äger marken här i Polen, berättar Bogdan Bialy. Vi betalar en avgift till både kommun och stat för att få ha vår odling här. Det är bra att platsen ligger en bit ifrån stora vägen så att vi slipper ovälkomna besök.

Hela resan avslutades med ett besök hos Waldemar Baldenskis redskapsaffär och "Skans". Han är även ordförande i den regionala biodlarföreningen. Waldemar höll ett kort föredrag där han avslutade med att vi var varmt välkomna tillbaka och att de gärna kommer och besöker

Alla biodlare är inte med i Apipolsystemet. Här har biodlaren ett ramått som påminner om vårt vanligaste i Sverige. Trots lite regn lyssnade vi intresserat. Bogdan Bialy berättar bl a att bovete ger mycket nektar på sensommaren.

oss i Sverige. Det var förresten lite roligt att höra att polackerna använder ett låneord från svenskan för benämning på ett friluftsmuseum.

Dagarna hade varit så packade med intressanta besök och träffar med trevliga människor så vi fick aldrig tillfälle att besöka några köpcentra. Kanske kan all god mat vi blev bjudna på kompensera detta.

– Jag vågar påstå att jag talar för alla när jag säger att detta varit en spännande och givande resa, säger Thomas Sandell, ordförande i Östra Blekinge Biodlarförening. Det ger inspiration och nya kunskaper. Vår förhoppning är nu att vi ska kunna fortsätta utveckla kontakten med polska biodlare.

Notiser ur Deutsches BienenJournal

International Meeting of young beekeepers (IMYB) i Münster

I slutet av juni anordnades en träff för unga biodlare i Münster, Tyskland. Ungdomar i åldern 12-16 år deltog i en tävling i biodlingskunskap men framförallt var det ett tillfälle att mötas och knyta kontakter. Evenemanget genomförs sedan 2010 årligen i olika europeiska länder- nästa år i Polen. Vinnare i lagtävlingen blev laget från Österrike. 14 lag från 12 olika länder deltog. (I BT 7/8-13 finns att läsa om 2012 års ungdomstävling.)

Efter floden

Det tyska biodlingsmuseet i Weimar drabbades av översvämningarna tidigare i somras. Stora materiella skador uppstod på huset och dess inventarier men man lyckades rädda samlingarna. Lyckligtvis klarade sig också alla bisamhällen så när som på ett samhälle som förlorade sin drottning eftersom yngelrummet stod under vatten.

Kan det bli brist på nektar i blommorna pga för många bin?

Ingrid Illies, forskare på Ruhr-Universitetet i Bochum skriver att detta inte är något problem. Försök har till exempel gjorts i rapsfält med olika avstånd till bisamhällen. Precis i närheten kunde man tydligt se spår av binas samlande men det fanns fortfarande nektar kvar i blommorna. Särskilt i början av sommaren finns det inget område i Tyskland där antalet bisamhällen skulle vara orsak till nektarbrist skriver Illies.

Susanna Kivling

Honungshuset i Togo

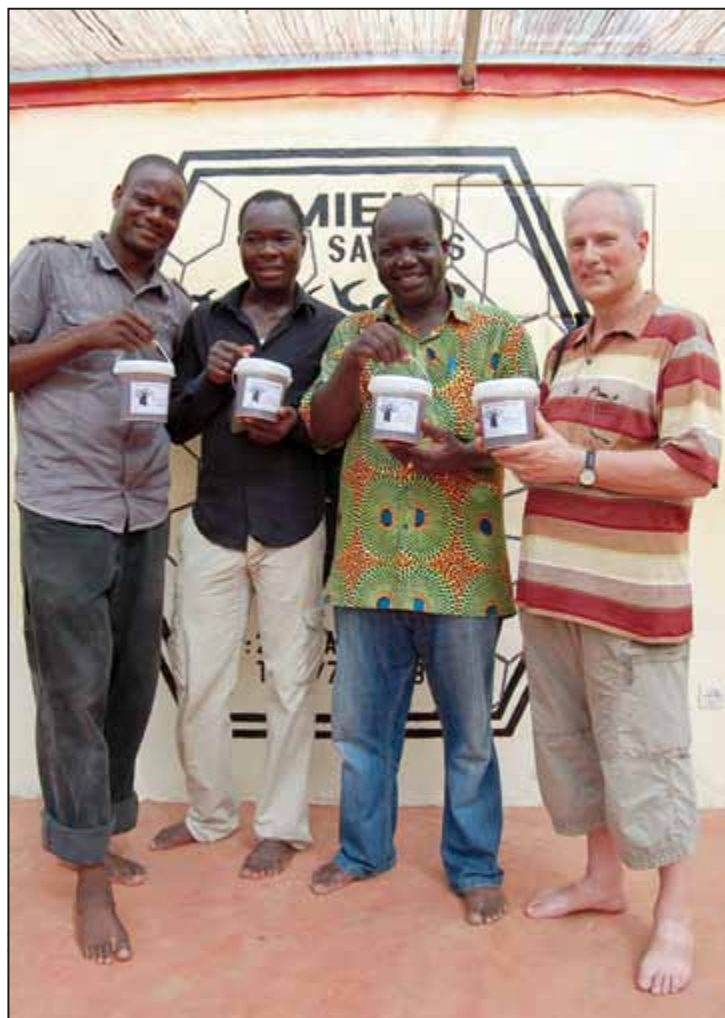
SEBASTIAN SPIEWOK

I Bitidningen nr 9 2013 berättades om ett projekt i norra Togo där fattiga människor får lära sig att tjäna pengar med hjälp av biodling. Samtidigt hjälper bina till att skydda savannerna. Här kan du läsa om fortsättningen på projektet.

Vid det här laget flödar honungen in från savannerna i Togo. Med honungen strömmar pengar in till de fattiga familjer som är bosatta i landets avlägsnare delar. Tack vare ett projekt som startats av föreningen för tysk-afrikanskt samarbete (Verein für Deutsch-Afrikanische Zusammenarbeit, DAZ) kan nu många byinvånare skaffa sig en extrainkomst med hjälp av biodling. I dagsläget skördar inte mindre än 2000 inhemska biodlare från sammanlagt ca 4000 bisamhällen.

Honungen kommer dels från vilda bisamhällen som beskrevs i den tidigare artikeln. Men även biodling utvecklas där biodlarna håller bin i bikupor. Här undervisas om ramkupor som är vanliga i vår del av världen.

Honung som utvunnits och tappats på burk genom projektet visas upp av projektansvariga. T b Hinrich Kuessner.

Man samarbetar med den provinsiella föreningen IT-Village, som bygger upp de strukturer som behövs i byarna för att samla in honungskakorna. När föreningens medarbetare sedan hämtar upp honungskakorna från insamlingsställena, passar de på att ge biodlarna diverse viktiga tips. På så sätt förbättras kvaliteten på honungskakorna succesivt. Medarbetarna i IT-Village utviner sedan honungen skonamt på en central ort och säljer den vidare, huvudsakligen i huvudstaden Lomé.

Vårskörden inbringade lite drygt sju ton honung

– En man berättade att han tidigare själv pressade honungen ur vaxkakorna, fyllde den i flaskor och transporterade dessa ca 2 mil på cykel för att sälja dem på marknaden, säger Hinrich Kuessner, ordförande i föreningen DAZ.

– Men transportererna var besvärliga och det hände jämt och ständigt att flaskor gick sönder för honom. Dessutom fick han aldrig så bra betalt som han nu får från IT-Village.

Projektets affär i Lomé, "Honighaus" – Honungsbuset.

Öka försäljningen

Men ännu fungerar inte allt perfekt: Marknadsföringen är fortfarande inte tillräcklig och honungen säljer inte sig själv. IT Village har vid det här laget öppnat en egen affär i Lomé. Den invigdes med pompa och ståt, med politiker och representanter från näringslivet närvarande. Eftersom DAZ har stött projektet så helhjärtat, valde IT Village det tyska namnet "Honighaus" till föreningens ära. Nu ska man börja knyta kontakter med handlare i grannländerna.

Snart har man även byggt färdigt biodlarcentret i provinsens huvudstad Dapaong, där den centrala honungsförädlingen ska ske och biodlarna utbildas. För tillfället pågår takläggningen. De maskiner som behövs till detta kommer från Tyskland. När man avslutat bygget kommer man att kunna hålla en bättre kvalitet på honungen och utbilda människor till biodlare effektivare.

Skydda träden genom bina

Biodlingen ska inte bara hjälpa invånarna att tjäna pengar, den ska även hjälpa till

att väcka människornas miljömedvetande. Fortfarande huggs savannernas träd ner eftersom människorna behöver dem till att elda med, framför allt till matlagning. Utan träden förvandlas savannen till en livsfientlig öken, men om människorna inser att träden är en förutsättning för att nektar produceras och att detta i nästa steg bidrar till honung och därmed ger pengar, låter de förhoppningsvis träden stå kvar i större utsträckning. Dock behöver människorna då ett alternativ till ved. Därför planerar DAZ att erbjuda skolmat i en grundskola. För matlagningen ska man använda sig av energisnål utrustning. Sådan ska även byborna kunna köpa.

För att skydda savannen ska dessutom nya träd planteras i några regioner. Förutsättningen för detta är att föreningen DAZ lyckas uppbringa donationer på minst 10.000 euro. Föreningen har hittills samlat in nästan 8.000 euro genom försäljning av "skogsaktier"

(se www.waldaktie-savanne.de/en).

När och om man lyckas uppnå 10.000 euro kommer man att så trädfön. Plan-

torna kommer sedan att skötas om ca ett år i en plantskola och man beräknas kunna plantera ut de första träden under regnperioden 2013 – träd som ska hjälpa savannerna och deras bin och människor i Togo.

Artikeln är tidigare publicerad i Deutsches Bienenjournal nr 12 2011 och är översatt av Mia Mårtensson. Foton: Beluga post och Hinrich Kuessner.

Det finns möjlighet att hjälpa till att finansiera projektet genom att köpa "skogsaktier" för ca 200 kr. Man köper då en bit skog i de områden där projektet bedrivs. Information finns på www.waldaktie-savanne.de/en eller kan fås via Janne Mårtensson: pelarne.bi@telia.com. Man kan även sätta in pengar på DAZ:s konto: DAZ.e.V. Konto-nr 232008256 i Sparkasse Vorpommern med banknummer 15050500. Mer information finns på: www.daz-eu.de eller www.bienenjournal.de

Foto: Fredrik Karlsson,

Containertavla

Stig Hansson i Röinge, Skåne tyckte att den nyinköpta containern för lagring av bimateriel hade för trist utseende så han anlidade konstnären Annika Fransson till att måla bimotoiv på den. Det är en gammal banancontainer så den är isolerad,

vilket är en fördel. Oisolerade containrar kan bli mycket varma och fuktiga inuti på sommaren.

Rapsfält på containern passar bra i Skåne. Och den syns bra från riksvägen

intill. Annika fick hålla på och måla i ett par veckor. Tio liter färg gick det åt. Stig talar också om att bisäsongen för honom har varit bra med fin skörd.

Red

Göteborgs och Bohus län 100 år

Göteborgs och Bohus läns biodlareförbund bildades 13 juli 1913. Den 9 februari 2013 hade vi det 100:e årsmötet på Hensbacka herrgård söder om Munke-dal. Anders Berg från Ryssby höll föredrag och visade bilder både från biodling i äldre tider och från sin egen biodling.

Anders Berg berättade att Riksförbundsmötet har ägt rum i Göteborg och Bohus län vid tre tillfällen, 1944, 1964 och 1984.

Vi fick se bilder hur biodlingen och bikuporna förändrats genom åren. På första bilden från 1908 från Alexander Lundgrens bigård kunde man se att det pågick en övergång från halmkupor till ramkupor. Tidigt började man också med paviljonger, vi fick se en bild på en paviljong från 1938, den rymde 60 bisamhällen. Vidare blev det flera bilder på olika kända biodlare och bigårdar med stationära bi-

kupor. En bild med frigolitkupor.

Vi enades om att en välmålad trågpå-kupa eller smålandskupa är en prydnad i trädgården.

Frigolitkupor är lätta att hantera för biodlaren, det är risk att fåglar hackar sönder dom och de är inte lika vackra som träkupor. Anders tipsade att ha trälådor till yngelrum och frigolit till skattlådorna.

Eva Carlsson

Ett välbesökt distriktsårsmöte

Biinstitut i Västra Götaland

– en sammanfattning av en förstudie gjord 2013

MONICA SELLING

suppl i SBR, ordf i Göteborg och Bohusläns Biodlardistrikt och ledamot i referensgruppen för ett Biinstitut i Västra Götaland

Idén om ett biodlingsinstitut väcktes av Arne Johansson, tidigare ledamot i SBR:s styrelse och Maja-Lena Främpling, länsstyrelsens ansvariga tjänsteman för bitillsynen i Västra Götaland.

Idén väcktes vid en studieresa till några biinstitut i Tyskland. Förarbetet bestod av såväl information som arbetsmöten med distrikten och länets biodlare. Även en enkätundersökning genomfördes.

Tidigare genomförda projekt i Västra Götaland har skapat en insikt om behovet av ett kraftfullt stöd för biodlingen, utöver det som redan finns. I den förstudie som gjorts ges en fyllig bakgrund till den svenska binäringens status idag med utblick mot lantbruk och övriga intressenter inom biodling, bihälsa, pollinering mm. Hushållningssällskapet i Skaraborg har ansvarat för utredningsarbetet i samråd med en ledningsgrupp och en referens/samordningsgrupp bestående av ordförandena i de fyra distrikten i VG och länsstyrelsen.

Inriktning/organisation

Följande inriktning föreslås:

- dels att förmedla kunskap för att kraftigt höja kompetensnivån hos alla Sveriges biodlare
- dels att initiera och utföra praktisk försöksverksamhet kopplat till biodling och pollinering.

Ökad kunskap och och mer försöksverksamhet borde på sikt kunna skapa positiva och mätbara effekter med avseende på minskade vinterförluster, ökade honungsskördar, bättre och mer säkrad pollinering och säkrade eko-systemtjänster för alla.

Från att ha uppfattats som ett länsriktat biinstitut har det under arbetet med att ta fram förstudien utvecklats mot ett

Maja-Lena
Främpling och
Arne Johansson

tion och fokus på lönsam biodlig fram. Det nära samarbetet med biodlarna och lyhördheten för branschens behov återkommer ofta i förstudien.

nationellt institut. Detta betonades särskilt vid den slutrapportering som gjordes inför ett hundratal biodlare i juni.

Det internationella samarbetet har lyfts fram och naturligtvis även med SLU och övriga pågående EU-projekt, exempelvis Smartbee. Särskilda band har knutits med Biinstitutet i Hohen-Neuendorf, Tyskland.

Förstudien konstaterar att bitillsynsorganisationen och regelverket idag är extremt föråldrat. En modernisering av den nationella organisationen med färre bitillsynsmän med en annorlunda inriktning vore ett steg i rätt riktning. Bättre utbildade och med behörighet att utbilda biodlarna mot större förmåga till egenkontroll av sin biodling.

Länsstyrelsen i Västra Götaland föreslås bli huvudman för institutet. I förslaget finns också fyra fasta tjänster och därutöver ett antal externt finansierade tjänster inom bihälsa, bitillsyn, avelsarbete mm. Som en resurs för praktiska försök ska finnas fyra utbigårdar med totalt 100 samhällen. Dessa tillhör institutet.

Kostnader

Den årliga driftbudgeten föreslås i ett första skede till 4,7 mkr, därav personal 3,0 mkr. Investeringsbudgeten för fyra bigårdar med totalt 100 samhällen till ca 500 tkr. I visionen om biinstitutet om 10 år lyfts institutets centrala roll för utbildning och forskning, internationella rela-

Vad händer nu?

Den 4 september ansökte länsstyrelsen i VG hos landsbygdsdepartementet, om medel för att starta ett nationellt institut för bin och pollinerande insekter i Västra Götalands län. Dnr 605-27852-2013. Bilaga Förstudierapporten.

Förstudien, Biinstitut i Västra Götaland, Förstudierapport 2013 Hushållningssällskapet Skaraborg, av Mats Olsson & Arne Johansson. Finns att ladda ner i pdf format på

www.lansstyrelsen.se/vastragotaland

Sök på "förstudie biinstitut"

SBR:s yttrande

SBR bedömer utifrån den nu presenterade förstudien att ett inrättande av ett biinstitut, skulle kunna tillföra Biodlarsverige värdefull kompetens och utveckling. Förbundet ser därför positivt på att nationella medel används för en uppbyggnad och utveckling av ett biinstitut, under förutsättning att det får ett nationellt uppdrag. Vi förutsätter också att SBR och andra berörda organisationer skall ha möjlighet att påverka både uppbyggnaden och den framtida utvecklingen av institutet. Vi vill slutligen framhålla att eftersom de ekonomiska resurserna är begränsade, totalt sett i Biodlarsverige, är det betydelsefullt att nationella medel används på ett så effektivt sätt som möjligt och att likartade verksamheter/kompetensuppbyggnader inte görs på flera ställen samtidigt.

Billigare prenumeration på bitidningar

Liksom tidigare år kan du via förbundet prenumerera på de nordiska ländernas bitidskrifter till ett lägre pris än om du prenumererar direkt från respektive organisation.

Det gör du genom att till SBR betala in prenumerationsavgift enligt nedan och anger vilken eller vilka tidskrifter du önskar.

Du kan också via SBR prenumerera på några amerikanska bitidningar och en tysk.

Betalning och information gällande din prenumeration måste vara SBR tillhanda **senast den 1 december 2013**.

Dröj därför inte med att betala in den aktuella summan på pg 8685-0, varvid på talongen anges dels önskade tidskrifter, dels fullständigt namn och adress till vem tidskrifterna ska sändas.

Beställning och betalning via kort kan göras i Bibutiken.

- Tidskrift for Biavl, Danmark 420 SEK
- Birøkteren, Norge 320 SEK
- Mehiläinen, Finland 280 SEK
- Deutsches Bienen Journal 390 SEK
- American Bee Journal 510 SEK, flyg
- Bee Culture, 620 SEK, flygpost

Digitala bitidningar

De amerikanska bitidskrifterna Bee Culture och American Bee Journal kan man prenumerera på och bläddra i digitalt på sin dator och ladda ner pdf-sidor från. Prenumerationen kostar digitalt för Bee Culture 15 USD ≈ 105 SEK, för ABJ 16 USD ≈ 110 SEK.

Man går då in på beeculture.com respektive americanbeejournal.com och klickar sig fram till prenumeration. Man betalar sedan med hjälp av Visa eller MasterCard.

Om man inte vill lämna ut sitt kortnummer kan man hos sin bank koppla sitt kort till ett sk E-kort-system (så kallas det hos Swedbank). Då gör man hos sin internetbank ett tillfälligt digitalt betalkort och anger hur mycket pengar det finns på det kontonumret och hur länge det digitala kortet ska gälla, vanligtvis en månad. Då riskerar man inte att någon obehörig kommer åt ens konto. Men numera finns det många säkra betalningssajter med sitt vanliga kreditkort. Dessutom har banken bra garantisystem.

Exp

Välkommen till Säker Honung En kurs i honungshantering via nätet

Startar mitten november!*

Målet med kursen är att tillgodogöra sig innehållet i BF:s och SBR:s branschriktlinjer så deltagarna kan hantera sin honungsproduktion på ett hygieniskt riktigt sätt. Branschriktlinjerna kan även fungera som en intern HACCP mall och användas vid en eventuell kontroll från myndigheten. Anmälan till kursen sker till calle.regnell@swipnet.se

Kursen är upplagd som en normal studiecirkel förutom att allt arbete sker på nätet. Före varje träff skall varje deltagare berätta (skriva ner) hur han/hon arbetar för att hela gruppen ska kunna diskutera risker/fördelar med respektive deltagares arbetssätt.

Efter varje träff kan deltagarna parvis diskutera sina rutiner och komma med förslag till eventuella ändringar eller förbättringar. Kursen kommer att avslutas med ett prov där deltagarnas individuellt skickar beskrivning av sin hantering och svar på frågor till kursledaren, calle.regnell@swipnet.se. Ett kursintyg kommer att sändas till varje deltagare som lämnat tillfredställande svar. Välkommen!
Calle Regnell, Ordf Honungsringen

* under förutsättning att medel beviljas från NP 13/14

Bättre sent än aldrig!

Jo, jag vet, jag borde skriva lite oftare men det är alltid så svårt att hinna med allting som man bör.

Men nu är det inte många bör och skall kvar på biåret för denna gång, lite oxalsyra och sedan vintersäkra. Jag vet inte hur det är med er, men jag tycker alltid det är lika skönt varje höst när man är "klar" med bina, samtidigt så är det lika spännande och kul när våren kommer och allt drar igång igen.

Säsongen som passerat gav både plus och minus för min del, höga vinterförluster, kall vår, bra mitti-sommaren och sedan torra, så tidig invintring blev det.

På grund av de höga vinterförlusterna så blev detta ett avläggarår. 75 st blev det, vilket naturligtvis speglade sig i honungsskörden, fast ändå inte så farligt. Fick ungefär ett snitt på 45- 50 kg/producerande samhälle, vilket låter mycket för en del och lite för andra men ungefär 10-15 kg. mindre än vad det skulle varit.

En fördel när man gör många avläggare är att det inte blir några svärmar, så den biten slapp jag. Nog om detta.

SBR-världen

I SBR världen är det som vanligt full fart och jag menar det bokstavligen, det finns hur mycket som helst. Jag skriver detta i början av oktober och än är det inte klart med pengarna från Nationella Programmet som betalar största delen av min lön, vilket gör att jag inte vet om jobbet finns kvar efter nyår. Det känns så där måste jag säga. Men det är många andra saker som påverkas också med olika projekt som bara står och väntar på att komma igång.

När besked kommer är det som att dra korken ur en skakad flaska och allt ska igång samtidigt. Det är tråkigt att vi är så beroende av dessa bidrag för att utvecklas och komma framåt. Vi måste på sikt hitta andra vägar att få in pengar. Idéer finns men det är viktigt att det blir rätt då

Efter stora vinterförluster blev det ett avläggarår för min del.

vårt varumärke SBR bland annat står för stabilitet, ärlighet och hänsyn. Detta vill vi inte urholka.

Nu till det viktiga, vi kommer under hösten att ha 5 st. utbildningsseminarier för alla er fantastiska utbildare runt om i landet. Vi kommer där tillsammans med SV att presentera mer i detalj den utbildningskupa som varit under arbete en tid. Det kommer också bli en del tid att diskutera och träffa andra i samma roll, samt

att vi får oss till del en antal pedagogiska tips som vi kan dra nytta av i vårt arbete.

Hoppas att så många som möjligt av er cirkel-/kursledare har möjlighet att komma, vi vet att det hamnar mitt i årsmötessäsongen men av olika anledningar så måste vi köra så här. Har ni frågor/funderingar kring detta? Tveka inte att höra av er till mig eller någon annan i utbildningskommittén.

Eder Peder J

Utbildnings-Kick Off

Var med och utveckla den nya utbildningsstrukturen kring biodling. Ta möjligheten att påverka framtida utbildningar. Din kunskap och erfarenhet är viktig.

Som en del i samarbetet mellan SBR och SV bjuder vi in dig som är eller vill bli cirkel-/kursledare till en dag där du får inspiration och fler verktyg i din kursledarroll. Under dagen har du möjlighet att träffa andra biodlare och utbildare och utbyta erfarenheter.

Vi vill med detta stimulera och utveckla samarbetet mellan SBR och SV och skapa ännu bättre cirklar och kurser.

Välj att delta på en av de fem träffarna runt om i landet.

Sundsvall 9/11,
Burträsk 10/11,
Uppsala 10/11,
Alvesta 16/11,
Alingsås 17/11

Samtliga träffar genomförs mellan 9.30 och 16.00. Kostnad 100 kr/deltagare för fika och mat. Resersättning utgår. Anmäl dig via: webanmälan länk finnes på SBR:s hemsida.

Har du inte tillgång till internet? Du kan då anmäla dig via SBR:s kansli. 0142- 48 20 00. Anmälan är bindande.

EU-konferens i Bryssel

Riksförbundsmötet 2014

STURE KÄLL

Den 5 juni var jag SBR:s representant på en konferens i Bryssel (resa och uppehälle betalades av NP-medel, dvs svenska staten och EU). Där var personer från EU-parlamentet, forskare och biodlare från många olika länder.

Säkert över ett hundra personer i en sal i EU-parlamentets stora byggnad. Bakom glasrutor satt det tolkar, så om föredragshållaren inte pratade på engelska så kunde jag lyssna på tolkens översättning till engelska. På motsvarande sätt kunde någon annan få det översatt till franska, tyska eller spanska...m.m.

Det var ett gemensamt arrangemang av FN och EU och temat var bishälsotillståndet i världen. Ett antal forskare och experter höll snabba och korta genomgångar på ca 15 min vardera och vi åhörare fick verkligen koncentrera oss för att hänga med. Tolkningen blev emellanåt bristfällig pga av brist på kunskap i ämnet. Prof Dennis van Engelsdorp från University of Maryland i USA utmärkte sig i det sammanhanget som en mycket skicklig pedagog.

Den minskade populationen av honungsbin och även vilda pollinatörer är ett bekymmer i många regioner i världen. USA och Sydeuropa är mer drabbat av vinterdödlighet än Sverige. Det finns flera olika skäl till denna negativa trend och antagligen även kombinationer av orsaker. På konferensen ordnades orsakerna in i fyra olika grupper:

Virus, bakterier och olika skadegörare

Varroakvalstret, som bl.a. sprider virus, är spritt över stor delar av världen och anses av många forskare som det största hotet. Från Spanien har en asiatisk geting spridit sig in i Frankrike och är nu ett stort problem i de områdena. I USA finns dessutom lilla kupskalbaggen. Ett antal virusarter är kartlagda såväl som bakteriesjukdomar.

Kemiska ämnen

Det moderna rationella jordbruket an-

vänder kemikalier för att bekämpa skadeinsekter och därmed nå höga skördar. Kemikalierna har en negativ påverkan på alla pollinerande insekter.

I en del andra länder är det tillåtet för biodlaren att använda somliga kemiska medel i bikupan som är förbjudna i Sverige. Kombinationseffekter av den kemiska cocktail bina utsätts för är svåra att bedöma, men säkert negativ.

Brist på biologisk mångfald och landskapets förvandling

Bin och andra insekter behöver allsidig näringsrik föda hela säsongen. Områden som domineras av intensiv odling har oftast ensidig blommande gröda bara en kort period. Resten av året är det som en öken utan blommor för bina. I andra områden minskar hag- och ängsmarken på grund av minskat antal betande djur, som dessutom numera ofta betar på åkermark. Stora områden tas i anspråk för vägar, flygplatser, bostadsområden, industrimark etc. Därtill kan man lägga vår förtjusning över att anlägga välklippta gröna fina gräsmattor, som saknar blommor.

Biodlarnas kunskaper

Biodlarnas kunskaper har också betydelse över hur väl bisamhällena överlever. Allt ifrån hur urvalet sker vid avelsarbete ner till den enskilde biodlarens insatser för att få många friska vinterbin eller med ett bristfälligt beteende hjälper till att sprida sjukdomar mellan kuporna.

Biodlarens agerande när bina drar in s.k. "cemenhoning" kan vara helt avgörande för om bisamhället skall överleva en kommande vinter.

Vi skall också komma ihåg att det i de enskilda fallen med "lokala katastrofer" kan vara fråga om kombinationer av ovanstående. Och då är det verkligen inte lätt att peka ut en enskild orsak till bisamhällens undergång.

Mina erfarenheter av de två besök jag gjort på konferenser i Bryssel är att det i övriga Europa förs samma diskussioner som i Sverige angående vinterdödligheten och olika kategorier av deltagare har olika syn på orsaken till vinterdödligheten på samma sätt som i Sverige.

Riksförbundsmötet 2014 hålls på Elite Park Hotel & Växjö Konserthus, Västra Esplanaden 10, 351 06 Växjö lö 5 april kl 12 till sö 6 april kl 12.

Förbundsstyrelsen

Nu är det dags att nominera kandidater till SBR

Förslag från distrikt, biodlarföreningar samt enskilda medlemmar skall vara valberedningen tillhanda senast 15 jan 2014.

SBR:s styrelse

Ledamöter valda till 2014

Marita Delvert, ordförande

Sture Käll

Hanne Uddling

Ingmar Wahlström

Ledamöter valda till 2015

Lars Hellander, ledamot, kvarstår till 2015

Anders Hansson, ledamot, kvarstår t. 2015

Olle Boman, avgår

Suppleanter valda till 2014

Rasudin Becirbegovic, avsagt sig omval

Viktoria Bassani

Monica Selling

Revisorer

Åke Fredriksson

Conny Persson

Jörgen Kragh, ersättare

Christina Bjurlöf, ersättare

Valberedningen under året:

Birgitta Augustesen, sammankallande
statorp@telia.com 070-7318082

Lennart Fält,

falt.lennart@swipnet.se 070-8937754

Kent Törnkvist,

kent.tornkvist@telia.com 019-200760

Sören Ohlsson, ersättare

soren@bredband2.com 070-6600540

Stig Hansson, ersättare

bistig@tele2.se 0709-609123

SBR:s hedersutmärkelse

Riksförbundsmötet 2013 beslutade att guld- och silvermedaljer inte längre skall delas ut inom SBR. Samtidigt beslöts att införa SBR:s Hederutmärkelse enligt nedan.

- SBR:s Hedersutmärkelse tilldelas en medlem som på ett förtjänstfullt sätt utfört förtroendeuppdrag i förening, distrikt eller förbund i minst 25 år.
- Utmärkelsen består av diplom och utdelning sker vid en högtidlig ceremoni under ett riksförbundsmöte, då hederspersonen även bjuds på middag.
- Distrikt eller förening hjälper till med motivering och förslag på diplomtext. Den enskilde kan mycket väl påminna sin förening eller sitt distrikt om att man uppfyller bestämmelsen för SBR:s Hedersutmärkelse

Observera den sista raden där det står att du själv kan påminna din förening om att du gjort dig förtjänt av hedersutmärkelsen. Någon i föreningen skriver ned dina förtroendeuppdrag och under vilka verksamhetsår. Ordföranden skriver under, ger förslag på diplomtext och skickar till kansliet i Mantorp.

Sture Käll

Dags att söka pengar?

Nu är det tid för årsmöten i våra föreningar. Styrelser i föreningar och distrikt förbereder verksamheten under nästa år. Det är också nu man skall fundera över om man har anledning att söka ekonomiskt bidrag från de ”fonder” som SBR styr över.

Det handlar inte om några jättelepp, men för en förening med begränsade resurser kan även några tusenlappar vara av stort värde.

För alla fonderna finns det mer information på SBR:s hemsida under fliken ”Om SBR”. Där kan du även hitta länkar till blanketterna i förekommande fall.

HF-fonden

85% av avkastningen delas ut. Minst hälften till föreningar och distrikt, vilket i år uppskattas bli ca 28 000:- Ansökan på avsedd blankett skall vara hos kansliet senast 1 dec

Biodlingens vänner

Ansökan görs på vanligt papper enligt den information som finns på hemsidan och skickas så att den är på kansliet senast 15 dec.

Göte Palmblads stipendiefond

Räntan delas ut och skall gå till forsknings eller studieresor med avsikt att förbättra avelsarbetet med bin, men kan inte gå till kongressresor. Stipendierna kan även användas till utrustning i avelsarbete. Ansökan görs på vanligt papper. Styrelsen vill ha in ansökan i början av december så att vi kan fatta beslut i början av det kommande året.

Exp

Biavelkongress

9 november kl 10-15 på Alvesta Hotell Rådmannen
Anordnas av Svensk Buckfastavel och Svensk Biavel

Alla hjärtligt välkomna att delta. Vi vill lyfta aveln till högre nivåer. Anmäl tidigt – Begränsat antal platser – Först till kvarn. Anmäl till Olle Andersson 073-391 40 57 och uppge namn och epost. Betala sedan in 300kr till bg 5546-2030. Senast den 1 November. Transporten till Alvesta C och ifrån Alvesta C går mycket bra med tåg

Program

Kl 09.30	Samling kaffe med fralla
Kl 10.00	Hur bekämpningsmedel inom jordbruket påverkar biaveln? Föreläsare Bengt Nilgård, professor i växtekologi
Kl 11.00	Genetik och nosema i avelsarbetet. Föreläsare Bert Trybom, Barnläkare
Kl 12.00	Lunch
Kl 13.00	Vidare om biavel och VSH bin. Forts Bert Trybom
Kl 14.00	Nyheter inom avelsföreningarna
Kl 14.30	Avels frågor hur går vi vidare?
Kl 15.00	Kaffe

Jul- och nyårsledigt på SBR:s expedition

I år har vi stängt expeditionen fr o m 21 december t o m 6 januari 2014.

SBR:s varumärken

På årets riksförbundsmöte fick vi i kvalitetskommittén uppdraget att se över vilket skydd vi har för våra varumärken och loggor. Det handlar om den grafiska profilen för vårt namn och den gula vaxkakebiten och kanske framför allt vår etikett med slingan. Ett mycket gammalt varumärke. Med stort värde.

Vi har under hösten börjat vårt arbete med att gå igenom de skydd som vi själva har skapat inom SBR och ska sedan tillsammans med juridiskt kunnigt folk gå igenom vilka skydd vi har och behöver för att slå vakt om vårt varumärke även från yttre skador.

När det gäller våra interna redskap så har vi både honungsbedömningsreglementet och etikettreglerna som till stor del är skapade för just detta. Dessa är tagna av riksförbundsmötet och kan inte ändras, utom redaktionellt, utan att ett kommande riksförbundsmöte gör detta.

Vad består detta skydd av?

1. Jo för det första, ingen ska kunna köpa vår etikett utan att vara

medlem och ha genomgått en aktuell honungsbedömning i en förening samt ha fått godkänt på denna.

2. För det andra, för att kunna få godkänt på honungsbedömningen ska man ha genomfört sin bihusesyn.
3. För det tredje, för att använda etiketten ska man ha gjort en årlig bedömning av sin honung.
4. För det fjärde, får vår etikett inte användas hur som helst i kombination med andra etiketter.

Som ni förstå av detta så har ni ute i våra föreningar en stor del av vårt gemensamma arbete för att bevara vårt varumärke. Den årliga honungsbedömningen, som i de flesta föreningar sker nu under hösten, är inte bara en kontroll av medlemmarnas honung utan ska också ses som ett bra tillfälle att föra vidare kunskap om hur man hantera sin honung, från äldre till yngre medlemmar.

Anordna gärna, som man redan gör i en del föreningar, en öppen honungsbedömning där alla intresserade medlemmar kan vara med och få kunskap. Även om den som lämnar honungen enligt reglementet har rätt att vara anonym så finns det inget som hindrar att själva bedömningen sker inför öppen ridå. Ta tillvara på den kunskap som finns hos dessa oftast mycket erfarna honungsbedömare.

När man sedan har fått hem sina eti-

ketter så finns det flera regler att hålla sig till. Har man beställt den vanliga etiketten, så ska den alltid användas tillsammans med den locksäkring som följer med.

Detta gäller dock bara glasburkar eftersom plastburkarna har en locksäkring direkt i locket. Har man däremot beställt den nya locketiketten så ska den kombineras med din egen etikett som ska innehålla de uppgifter som livsmedelslagen kräver. Detta kan du läsa i detalj i våra etikettregler.

Som i alla andra system så finns det i vårt givetvis luckor och möjligheter att fuska. Vi varken kan eller vill utveckla ett system där någon har polisär makt att jaga sina kamrater bland våra medlemmar. Vi hoppas att alla är lika rädda om det varumärke vi har och inte utsätter det för risken att tappa i värde genom att inte följa de regler vårt högsta beslutande organ har ställt upp. Vill man förändra dessa regler så kan man, precis som i de flesta andra demokratiska organisationer, motionera om det till vårt riksförbundsmöte, nu närmast våren 2014. Det är alltså lämpligt att fatta pennan och göra det nu i höst eftersom medlemmars motioner enligt våra stadgar måste passera och kommenteras av både föreningsårsmöte och distriktsårsmöte.

VARUFAKTA
Innehåll: Honung som fyller uppställda krav på renhet, vattenhalt m.m. Inga tillsatser. Rinfrostliknande mönstret på burkens insida är inget fel utan bevis på låg vattenhalt.
Konsistens: Mjuk-Fast
Vattenhalt: Under 20 %
Energivärde: 100g ger 1340 kJ (320kcal).
Förvaring: Svalt och vid jämn temperatur med påsatt lock. Bör ej utsättas för solljus.

ETIKETTEN UTGÅR ENDAST TILL RIKSFÖRBUNDETS MEDLEMMAR

SVERIGES BIDLARES RIKSFÖRBUND SVENSK HONUNG

HONUNG
är en ren naturprodukt som bina samlar från tiotusentals blommor. Samtidigt pollinerar bina blommorna vilket ger större skördar och bidrar till biologisk mångfald. Honungen i denna burk har karaktär från de blommor bina besökt. Mer om biodling finns på Internet: www.biodlarna.se

ETIKETTEN UTGÅR ENDAST TILL RIKSFÖRBUNDETS MEDLEMMAR

FOR INNEHALLET ANSVARAR

BESTÄLLNING AV SBR:s burketiketter

Som medlem i SBR kan man, efter att man genomfört Bihusesyn och efter godkänd honungsbedömning, köpa SBR:s välkända etiketter. Honungsbedömningen ska vara gjord innevarande eller föregående år och kopia på honungsbedömningskortet skickas med beställningen.

SBR-etiketterna finns i två utföranden - burketikett och locketikett. Denna beställningsmall gäller för **burketiketter för glasburk inklusive locksäkring samt för koniska plastburkar exklusive locksäkring**. Den raka etiketten till glasburk måste alltid kombineras med den tillhörande locksäkringen.

Jag önskar beställa raka etiketter till glasburk inkl. locksäkring (se bild ovan till höger).

Jag önskar beställa böjda etiketter till plastburk exkl. locksäkring.

Pris: Rak etikett för glasburk inkl. locksäkring: 0,90 kr/st inkl moms. Portokostnader tillkommer.

Pris: Böjd etikett för plastburk exkl. locksäkring: 0,80 kr/st inkl moms. Portokostnader tillkommer.

Betalning sker mot faktura (utan faktureringsavgift) som skickas separat. **OBS! Ingen förskottsbetalning.**

Minsta beställning: 500 st etiketter/viktangivelse. Därefter 1000/1500/2000 etc. beroende på att det är 500 st etiketter/rulle.

Livsmedel ska enligt gällande bestämmelser vara märkta med s.k. identifikationsuppgifter - d.v.s. namn/firmanamn, adress, tfn-nummer eller liknande för ev. spårning

På burketiketten finns plats för tre rader text med **max 30 tecken/rad inkl. mellanrum**.

Önskad text noteras i raderna här nedanför:

Jag är registrerad Sigillbiodlare och önskar byta ut ordinarie locksäkring till locksäkring med Svenskt Sigillmärke (gäller den raka etiketten).

Om du har egna EAN-koder fyller du i dessa under aktuell viktangivelse här nedanför. Vill du beställa EAN-koder, se blanketten "Beställning av EAN-koder". Vill du beställa EAN-koder samtidigt med burketiketter, skriv ordet "beställt" i fältet för EAN-koder här nedanför. Fylls inte ngn EAN-kod i här nedanför, förses etiketterna med SBR:s allmänna EAN-kod för den viktangivelsen. På burketiketten finns på båda sidor ett vitt fält. I det vänstra trycks EAN-koden och i det högra ska "bäst före datum" noteras vid tappningen. Branschen rekommenderar en minsta hållbarhetstid på 2 år.

Här noteras antal för viktangivelsen som önskas:

	350 g	<input type="text"/> st	500 g	<input type="text"/> st	700 g	<input type="text"/> st
Egen EAN-kod	<input type="text"/>		<input type="text"/>		<input type="text"/>	

Leveransadress

Namn	<input type="text"/>		
Adress	<input type="text"/>		
Post nr	<input type="text"/>	Ort	<input type="text"/>
Medl nr	<input type="text"/>	Datum	<input type="text"/>
Underskrift	<input type="text"/>		

Digital underskrift accepteras när beställningen sänds per mail.

Blanketten skickas per mail till sbr@biodlarna.se eller per post till Sveriges Biodlares Riksförbund, Trumpetarevägen 5, 590 19 Mantorp.

Vid ev. frågor kontakta SBR på tfn 0142 - 48 20 04 eller mail sbr@biodlarna.se.

Alla reklamationer (skadade eller felaktiga varor) ska göras inom två veckor från mottagen leverans.

BESTÄLLNING AV SBR:s LOCKETIKETTER

Som medlem i SBR kan man, efter att man genomfört Bihusesyn och efter godkänd honungsbedömning, köpa SBR:s välkända etiketter. Honungsbedömningen ska vara gjord innevarande eller föregående år.

SBR-etiketterna finns i två utföranden - burketikett och locketikett. Denna beställningsmall gäller för **locketiketter**.

Pris: 0,60 kr/st inkl moms. Portokostnader tillkommer.

Betalning sker mot faktura (utan faktureringsavgift) som skickas separat. **OBS! Ingen förskottsbetalning.**

Antal

Locketiketter: st Minsta beställning: 500 st etiketter/viktangivelse. Därefter 1000/1500/2000 etc.

Jag är registrerad Sigillbi odlare och önskar byta ut ordinarie locketikett till locketikett med Svensk Sigillmärke.

På **locketiketten** ska namn och medlemsnummer i SBR tryckas. Locketiketten **ska alltid kombineras** med en **egen** burketikett med uppgifter om honungens beteckning, namn på producenten, adress eller tfn-nummer, nettovikt, förvaringsanvisningar och bäst före datum.

Önskad text noteras i raderna här nedanför (max 20 tecken/rad inkl mellanrum):

namn

medlemsnummer

Leveransadress

Namn

Adress

Post nr Ort

Medl nr Datum

Underskrift

Digital underskrift accepteras när beställningen sänds per mail.

Blanketten skickas per mail till sbr@bi odlarna.se eller per post till Sveriges Bi odlares Riksförbund, Trumpetarevägen 5, 590 19 Mantorp.

Vid ev. frågor kontakta SBR på tfn 0142 - 48 20 04 eller mail sbr@bi odlarna.se.

Alla reklamationer (skadade eller felaktiga varor) ska göras inom två veckor från mottagen leverans.

Du kan köpa "egna" EAN-koder från SBR

Du som är medlem i SBR kan förvärva rätten att använda EAN-koder som förbundet disponerar. EAN-koderna köps i poster om fem stycken vilket kostar 100 kr. Rätten att använda dessa koder kvarstår så länge du är medlem av förbundet.

Beställning av EAN-koder görs genom att fylla i beställningsblanketten och sända den till sbr@biodlarna.se eller till Sveriges Biodlares Riksförbund, Trumpetarevägen 5, 590 19.

Betalning sker mot faktura i efterskott (150 kr för 5 st koder).

När du beställer SBR-etiketter ska önskemål om EAN-koder göras på beställningsblanketten, d.v.s. EAN-kodens nummer ska anges.

När du beställer etiketter ska också godkänt honungsbedömningskort bifogas.

Om du inte köper egna EAN-koder förses dina etiketter med SBR:s allmänna EAN-koder som är gratis. När du säljer till butik använder butiken det numret lika bra som ett eget nummer. Men om butiken köper in honung från två SBR-medlemmar som har samma EAN-koder, d.v.s. SBR:s allmänna, då kan det bli problem om butiken vill sälja honungen från de två odlarna till olika pris.

Namn:	<input type="text"/>
Medlemsnummer:	<input type="text"/>
Leveransadress:	<input type="text"/>
Postnummer:	<input type="text"/>
Postadress:	<input type="text"/>

EAN-koderna ska användas på följande produkter:

EAN-kod

Ifylles av förbundet

Produkt

Ange produkt, vikt, om SBR-etikett eller egen etikett används.

EAN-kod

Ifylles av förbundet

Produkt

Ange produkt, vikt, om SBR-etikett eller egen etikett används.

EAN-kod

Ifylles av förbundet

Produkt

Ange produkt, vikt, om SBR-etikett eller egen etikett används.

EAN-kod

Ifylles av förbundet

Produkt

Ange produkt, vikt, om SBR-etikett eller egen etikett används.

EAN-kod

Ifylles av förbundet

Produkt

Ange produkt, vikt, om SBR-etikett eller egen etikett används.

Föreningar

Grannföreningar är välkomna

Bjäre Bf Årsmöte on 20 nov kl 19 i föreningsbigårdens stuga, Rosenhult Förslöv. Styrelsen samlas kl 18. Lämna in en honungsburk för bedömning till någon i styrelsen senast sö 17 nov. Lämna honungsbedömningskort med burken, finns i Bitidningens sep nr.

Bodens Bf Årsmöte 17 nov kl 14-16 i Svartbygården (Gamla skolan, samma som föreg årsm). Nytt på gång i föreningen.

Borås sortens Bf Årsmöte 7 nov kl 19 i café 9:an i Gångheter.

Dalslands södra Bf Årsmöte 19 nov med filmvisning! Åttersruds bygdegård, Brålanda. Kl 18 årsmötesförhandling och kl 19 filmvisning av dokumentären **Inte bara honung**. Visningen är öppen för allmänheten. Läs mer på: www.skaffabi.nu

Falbygdens Bf Årsmöte på AsleTå 16 nov kl 14. Därefter firas föreningens 100-årsjubileum. Föränmälan till festen senast 10 nov. Till tfn. 0515 729091 el. mail: struvan77@gmail.com

Finspångsortens Bf Årsmöte on 6 nov kl 18.30 i Torstorps IF föreningslokal i Najenlunden. Utlottnings av drottning på inkomna årsrapporter. Samäkning från parkeringen vid Majelden 18.15.

Gråstorps Bf Årsmöte i pingstkyrkan 19 nov kl 19. Kaffe o lotteri. Medtag årsrapport o honungsprov! **Grötfest** 12 dec kl 19 i Pingstkyrkan. Underhållning o lotteri.

Göinge Bf Årsmöte må 18 nov kl 18.30. Nedanbäcks. Mer information och kallelse kommer i även i Göingedraget.

Göteborgs Bf Årsmöte 21 nov kl 19 i Gunnilse gamla småskola. Inlämning för honungsbedömning. Ifyllt bedömningsblankett och frankerat kuvert med namnuppgift på bifogas honungsburk.

Götene Bf / *Föreningsbigården* lö 16 nov kl 10. Lövkrautning (tag med lövkraut), oxalsyreutlänning, tar emot ramar och vax till Töreboda. Föreningen bjuder på fika **Årsmöte** on 27 nov 18.30 i Helenagården sal Berget. Honungsbedömning. Föreningen bjuder på landgång.

Hagshults Bf Årsmöte 8 nov kl 19 i Hagshults sockenstuga. Servering, lotteri. Medtag årsrapport.

Himle Bf Årsmöte Spannarps Församlingshem on 13 nov kl 19. Oxalsyra utdelas, medtag burk. Föreningen bjuder på fika.

Hisingens Bf Årsmöte i Kyrkbyhemmet 11 nov kl 19. Tag med honungsburk, utan märkning, samt årsrapporten ifyllt (den som fanns i septembernumret). Föreningen bjuder på fikat.

Högsbyortens Bf Årsmöte sö 17 nov kl 14, Vuxenskolan Högsby. Honungsbedömning, kaffeservering mm. Tag med en honungsburk för bedömning samt Bihusesyn. Du som glömt skicka in årsrapporten, skicka den snarast till Ronnie Niesel, Gesällvägen 1, 579 32 Högsby. **Kalmarbygdens Biodlare** Honungsbedömning lö 23 nov. Lämna honungsburk och bedömningskort i klubbhuset senast fr 22 nov. Årsmöte sö 24 nov 13.30, Gula villan, Skälby gård. Smörgåstårter och fika. Alastair Creelman, ordf 0480 30134. Hemsida: <http://kalmarbi.blogspot.com>

Karlstadortens Bf Årsmöte 9 nov kl 10 i PRO lokalen på Norrstrand i Karlstad. Honungsbedömningsburkar och årsrapporter samlas in.

Var vänlig LÄS DETTA!

TILL ER SOM SKICKAR IN TEXT till redaktionen om möten i era distrikt och föreningar. Vi är tacksamma om ni kan göra på följande sätt för att underlätta för oss. **Förkorta er information** på det sätt som gjorts i mötesannonserna på denna sida. De är ämnade att vara kortfattade med den nödvändigaste informationen för att ge plats åt så många som möjligt. Skriv texten **i ett textdokument**, t ex Word, Open Office eller Pages och skriv i detta **bara den text** som skall stå i tidningen. **En fil** för varje månads text. **Kalla textfilen** för er förenings namn + månadens namn, t ex "Tumba bf maj.doc". **Bifoga textfilen** till ett mail till redaktören: erik.osterlund@biodlarna.se Det går naturligtvis också att skicka mötestexten med ett vanligt brev.

Tack för ditt tillmötesgående!

Katrineholmsortens Bf Årsmöte 13 nov kl 18 i Studiefrämjandets lokaler.

Kristianstadsbygdens Bf Årsmöte må 25 nov kl 19 på Fackens Hus. Kvällen avslutas med lotteri, kaffe och kaka.

LandskronaKävlinge Bf Årsmöte lö 23 nov kl 10 i fiskestugan i Hällarp. Lämna in honung för bedömning samt årsrapporten. Glöm ej honungsbedömningskortet.

Ljunbyortens Bf Årsmöte ti 12 nov kl 19 på Brunngården. Fika, lotteri, bildvisning. Medtag årsrapport.

Lunds Biodlare Årsmöte 26 nov kl 19 på Lineros Fritidsgård. Obs ändrad dag! Sven-Åke Nilsson visar bilder från biodlarresa i Vietnam.

Mölnalds Bf Möte 5 nov kl. 18.30 Vommedals Västergård, Källered. Årsmöte

Mölnlycke Bf Årsmöte ti 26 nov kl 19 i Kulturhuset, Biblioteksg. 2 i Mölnlycke. Björn Albinsson berättar: "Livet som YH-student inom biodling". Kaffe/the och tårter.

Nordvästra Skånes Bf Årsmöte ti 12 nov kl 18.30 på Träffpunkt 56:an, Södra Hunnetorpsv, 56, Helsingborg. Motioner till årsmötet ska vara styrelsen tillhanda senast 11 nov. Kallelse skickas ut med programdetaljer.

Ringsjöortens Bf Årsmöte 12 nov kl 19 i Lyby församlingshem. Dessutom information om "bidöds"-projektet i Skåne.

Sotenäs Bf Årsmöte 14 nov kl 18. Föreningslokalen, Tossene.

Sundbybergs och Spångaortens Bf Årsmöte 27 nov kl 19 i ABF:s lokaler, Esplanaden 3C i Sundbyberg. Lotteri med vinster till alla. www.sundbybergsbf.se

Sydvästra Skånes Bf Årsmöte on 27 nov kl 19 på rum 312 på ABF i Trelleborg. Anmälan om deltagande till Kjell 0410 19632 kjell@sydbi.se

Södertörns drottningodlingsklubb Årsmöte ti 12 nov kl 19 på Schottisvägen 1 i Trångsund. Honungsbedömning.

Södra Inlands Bf Årsmöte 16 nov kl 14 i Inlandsgården, Kärna. Föredrag av Peder Lilja, SBRs utvecklingskonsulent. Fika samt lotteri.

Södra Vätterbygdens Bf Årsmöte 24 nov kl 15. OBS! vi träffas i Bystugan, Korgebovägen 75 i Ekoby Ljungarum, Jönköping.

Tanums Bf Årsmöte 7 nov kl 19 i Rabalshede Parken. Föreningen bjuder på kaffe och smörgås.

Tidaholms Bf Årsmöte 18 nov kl 19 i klubbstugan Malmhult. Mer information på www.tidaholmsbiodlarforening.se

Uddevallanejdens biodlarförening Årsmöte to 14 nov kl 19 i Södertullsgården. Sista dagen för inlämning av honungsprov.

Varaortens Bf Årsmöte sö 17 nov kl 14 på Vara Fhsk. Utlottnings av drottningar, kaffe. Honungsprov o årsrapport lämnas till Hilbert A, Bengt-Olof P eller May H senast 1 nov.

Västerås Bf Årsmöte on 20 nov kl 19 i Studiefrämjandes lokal Pilgatan 8, Västerås. Kaffe samt utlottnings av drottningar mm.

Västra Frölunda Bf Årsmöte 20 nov kl 18.30 i Sjöbergen.

Örkelljunga Bf Årsmöte 28 nov kl. 19 i Centrumhuset.

Östra Sörmlands Bf *Föreningens 25-årsjubileum* 22 nov kl 19 i Sockenstugan, Västerlång. Preben Kristansen informerar. *Årsmöte* 27 nov kl 19 Solberga gård, Vagnhärad.

Vi minns

Kjell Lindberg
Södra Hallands Bf

Gunnar Johansson
Vänersborgsortens Bf

Sture Bengtsson
Västernärkes Bf

Olle Eriksson
Åmåls Bf

Säljes material mm

Biredskap Freddy Duwe, Vårsta
Malmtorpsv. 19, 14771 Grödinge
070-5107054, info@freddyduwe.com
Öppettider se
www.freddyduwe.com

Sigtuna Honung&Biredskap, Fridal,
195 96 Rosersberg Tel 070-5914284
info@sigtunahonung.se
Öppettider se: www.sigtunahonung.se

Honungstappningsmaskin säljes.
Nassenheider m sugslang
10000:- kr, moms tillkommer
0706-559589; 0320-59060

Biredskap, Järbo Biodlarservice.
Besök vår webbshop eller vår butik
och se vad vi har att erbjuda. Tel.0290
70277 www.jarbobiodlarservice.se
info@jarbobiodlarservice

Bi&Biodlingstillbehör
Smedgatan 1, Svedala.
Östra Industriområdet (vid Moltex)
Öppet: April-September
Måndag 15-18. Lördag 10-12
Övriga tider efter överenskommelse
Tel 040-160032, 040-162080,
0708-955030, 0708-955025.
Återförsäljare för Joel Svensson.
Samma priser som i katalogen.

Årets julklapp

Boken: **Honung**

En kärleksförklaring till bina, honungen och livet.

En vackert illustrerad bok i färg om
bin, honung, historia, hälsa, religion recept mm
Inbunden med hårda pärmar 192sidor. 250kr.

För mer info:

www.monicaledel.se

Beställ på monica@lustgarden.biz
Finns även hos MSBiredskapsfabriken AB
och Joel Svenssons Vaxfabrik AB

Davidssons Bimaterial

med 40 år i branschen

Hullaryd, Aneby

Modernt **Vaxrenseri** med full utrustning
Samtliga **Bimaterial** till försäljning

Kontaktinformation

Telefon/Fax: 0140-221 44

Mobil: 0705-61 85 63

Mail: info@davidssonsbimaterial.com

Web: www.davidssonsbimaterial.com

Yrkehögskolan för biodling

Bee Professional

yhbiobling.se

Karusellseparatorn

Rensar alla sorters honung från vax
Även ljunghonung utan problem
För information

arneoroug@hotmail.com

Honung köpes! Vi hämtar grovsilad
honung hos Dig, lånar ut tunnor och palltar-
kar. Snabb betalning - bästa marknadspris.
Krav, ljunghonung och skogs betalas extra.

Mats Karlsson 0122-30072, 070-2094950
Göran Sundström 070-5664268

Svensk Honungsförädling

Trumpetarevägen 5, 590 19 Mantorp
Tel: 0735-23 31 00, Fax: 0142-828 59
hf@svenskshonungsforadling.se

VD: Anders Lindahl, 0705-73 16 12

Platschef: Magnus Fransson, 0735-23 31 02,
magnus.fransson@svenskshonungsforadling.se

Order/Sekr: Helena Wikström, 0735-23 31 03,
helena.wikstrom@svenskshonungsforadling.se

Import/Export: Christer Ankarlid, 0735-23 31 01,
christer.ankarlid@svenskshonungsforadling.se

Ekonomi: Anders Källner, 0734-48 89 00,
ekonomi@svenskshonungsforadling.se

Återtag: Magnus Spångberg, 0735-23 31 04,
lagret@svenskshonungsforadling.se

Styrelseordf: Gösta Rappe 0708-10 90 90

Svenska Biprodukter

Frysvägen 6, 556 52 Jönköping,
Tel: 036-36 16 80, Fax: 036-690 32
info@svenskabiprodukter.se

VD: Anders Lindahl, 0705-73 16 12

Verksamhetsansvarig: Krister Linnell, 0705-
41 03 22, krister.linnell@svenskabiprodukter.se

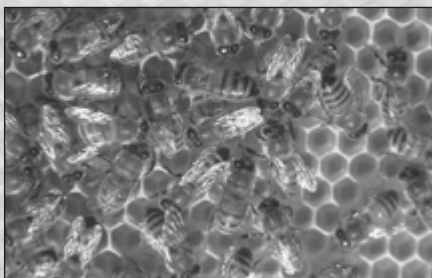
Order/Sekr: Helena Wikström, 0735-23 31 03
helena.wikstrom@svenskabiprodukter.se

Ekonomi: Anders Källner, 0734-48 89 00,
ekonomi@svenskabiprodukter.se

Lager/Slingbil/Återtag: Magnus Spångberg,
0735-23 31 04, slingbil@svenskabiprodukter.se

Styrelseordf: Gösta Rappe 0708-10 90 90

VAXINLÄMNING

Nu är det tid att lämna in
ramar och vax.

Vår inlämning är öppen
oktober - mars.

- Ny slungare till nästa säsong - titta redan nu vad som finns ?
- Har Du vår katalog - om inte, hör av Dig till oss så skickar vi den per post eller titta på www.joelvax.se/bikatalog.pdf

Joel Svenssons Vaxfabrik, 266 94 Munka-Ljungby

Tel: 0431-430055, Fax: -431855, www.joelvax.se, E-post: info@joelvax.se

Semesterstängt 22 dec - 6 jan.

SBR kontakt

FÖRBUNDEXPEDITIONEN

Trumpetarevägen 5, 59019 MANTORP
Tel: 0142-482000

Förbundssekreterare:

Jonas Eriksson, 0142-482001
E-post: jonas.eriksson@biodlarna.se

Förbundsadministratör

Maj-Britt Järnvall, 0142-482002
E-post: maj-britt.jarnvall@biodlarna.se

Ekonomiansvarig

Anette Irebro, 0142-482003
E-post: anette.irebro@biodlarna.se

Kanslist

Eva Andersson, 0142-482000
E-post: sbr@biodlarna.se

Plusgiro: 86 85-0. **Bankgiro:** 413-6149.

Öppet: må-to: 08.00-16.00, fre: 08.00-14.00.
Lunchstängt 12.00 - 13.00.

BIHÄLSOKONSULENT

Preben Kristiansen. Tel 0142-482007.
E-post: preben.kristiansen@biodlarna.se

UTVECKLINGSKONSULENT

Peder Lilja, 0142-482005
E-post: peder.lilja@biodlarna.se

SBR:s BIBLIOTEK

Ultunabiblioteket, SLU, Box 7071,
75007 UPPSALA. Tel vx 018-671000.
Låneböcker beställs genom ditt lokala
bibliotek.

REDAKTÖR

Erik Österlund,
Bäckaskog 663, 69492 Hallsberg.
Tel: 0142-482006, 0582-611682.
E-post: erik.osterlund@biodlarna.se

Prenumeration på BITIDNINGEN

Tidningen är en medlemsförmån för medlemmar i SBR. Du kan också prenumerera separat på Bitidningen. Du betalar då 500:- kr för ett helår (inom Sverige) på pg 86 85-0 till SBR.

Artiklar och mötesnotiser till BITIDNINGEN

Skickas till redaktörens adress. Författarna ansvarar för innehållet i sina artiklar, som ej behöver återge redaktionens eller förbundets mening. Ett år efter utgivning av den tryckta tidingen läggs denna ut på SBR:s hemsida biodlarna.se

Annonser till BITIDNINGEN

Till Bitidningens redaktör. Se adresser och telefon och e-post härintill. Annonsspriser se annonsidan **Marknaden**.

WEBANSVARIG

Mats Jedmo, 0705-633418
E-post: mats.jedmo@biodlarna.se

MODERATOR SBR:S FORUM

Mats Jedmo, 0705-633418
E-post: moderator@biodlarna.se

SBR STYRELSE

Förbundsordförande

Marita Delvert,
Grevgatan 35, 11453 STOCKHOLM
Tel. 0142-482008.
E-post: marita.delvert@biodlarna.se

Vice förbundsordförande

Sture Käll, Målskog,
56391 GRÄNNA. Tel 073-8345016.
E-post: sture.kall@biodlarna.se

Styrelseledamot: Olle Boman,
Måsgatan 7, 93231 Skelleftehamn
Tel 070-2482168.
Epost: olle.boman@biodlarna.se

Styrelseledamot: Anders Hansson,
Lilla Alstad 52, 23196 Trelleborg. 0705-301695
anders.hansson@biodlarna.se

Styrelseledamot: Lars Hellander,
Gustav III:s väg 80, 16837 Bromma.
Tel 070-2163390.
Epost: lars.hellander@biodlarna.se

Styrelseledamot: Ingmar Wahlström,
Östra Karsbo 502, 37045 Fågelmara.
Tel 070-9929330.
Epost: ingmar.wahlstrom@biodlarna.se

Styrelseledamot: Hanne Uddling,
Vansö Rosenberg, 64592 Strängnäs.
Tel 073-3341418
Epost: hanne.uddling@biodlarna.se

Styrelsesuppleant: Rasudin Becirbegovic,
Prästgårdsleden 4 A, 59542 Mjölby.
Tel 070-4684336.
E-post: rasudin.becirbegovic@biodlarna.se

Styrelsesuppleant: Viktoria Bassani,
Lilla vägen 12, 23591 Vellinge. 0706-249672
viktoria.bassani@biodlarna.se

Styrelsesuppleant: Monica Selling,
Dale Prästgård 305, 47492 Ellös. 0304-50502
monica.selling@biodlarna.se

Annonstaxa

KOMMERSIELLA ANNONSER

Ta kontakt med Bitidningens redaktion, Bäckaskog 663, 69492 Hallsberg.
Tel 0142-482006, 0582-611682. E-post: erik.osterlund@biodlarna.se

Uppslag (två sidor): s/v 18.000:-, 4-färg 21.000:-.

Baksidan: format - hela sidan utom 7 cm överst av sidan: ej s/v, 4-färg 15.000:-.

Helsida (1/1): s/v 9.900:-, 4-färg 12.900:-.

Halvsida (1/2), format - 183 mm bred x 130 mm hög, 120 mm bred x 200 mm hög,
eller motsvarande: s/v 5.400:- 4-färg 7.400:-.

Kvartssida (1/4), format - 183 mm x 65 mm, 120 mm x 100 mm, 57 mm x 210 mm,
eller motsvarande: s/v 3.000:-, 4-färg 5.000:-.

Åttandelssida (1/8), format - 120 mm x 50 mm, 57 mm x 105 mm: s/v 1.700:-,
4-färg 3.000:-.

Sextandelssida (1/16), format - 120 mm x 25 mm, 57 mm x 50 mm: s/v 600:-,
4-färg 1500:-.

Mini-annons (1/32), format - 57 mm x 25 mm: sv/ 300:-, ej färg.

Färgsidor. Färg kan erhållas på alla sidor.

Rabatter. 3 på varandra följande identiska annonser ger 10% rabatt. 6 på varandra följande ger 25%.

Annonsmaterialet lämnas normalt i färdigmonterad form med eventuella bildfiler och i aktuella fall färgfördelade sådana på CD-skiva (glöm ej typsnitten). Det kan också lämnas som positivt pappersoriginal eller som film. Om materialet lämnas i form av manuskript och bildoriginal uttas scanningskostnad för bilder med 100:-/sv-bild och 250:-/4f-bild. För åttandelssideannonser och större tillkommer dessutom i sådant fall layoutkostnad efter överenskommelse.

Publicering. Inskickad annons publiceras i nästkommande nummer med hänsyn taget till datum för manusstopp, om inte angivelse om senare publicering anges.

RADANNONSER

Radannonser placeras löpade efter varandra och tillsammans i slutet av tidningen under huvudrubriken "Marknadsplatsen". De samlas under ämnesrubriker. Inga bilder tas in här.

Utseende. Stilen är fast, 7,5 p DIN, och spaltbredden 42 mm. Det ger ca 30 bokstäver per rad. Minimistorleken på en radannons är 2 rader/50 kr. De första 1-3 orden i annonsen blir i fetare stil. Det normala avståndet mellan två annonser är en blankrad.

Betalning. Radannonser skall betalas in i förskott via plusgirot. Betala i god tid så att annonsen kommer fram före manusstopp.

Pris: 25:-/rad. På radannonser ges ingen mängdrabatt.

Storlekar: Exempel: 2 rader [- 60 bokstäver] - 50:-, 3 rader [ca 61-90 bokstäver] - 75:- och 4 rader [ca 91-120 bokstäver] - 100:- kr.

Gratis. Två radannonser/år om högst 3 rader är gratis för medlem.

Annonsmaterial. Radannonserna skickas via plusgiro till SBR, pg 86 85-0, med annonstexten angiven på blanketten. Ange antalet rader och antalet bokstäver. Radannonser som inte får plats på meddelanderutan på inbetalningskortet kompletteras med separat inskickad annonsstext, via e-post eller brev. Betalning kan också ske via plusgiro eller bank över internet. Då behövs separat inskickad text med e-post, med uppgifter så att betalning och text kan identifieras att höra ihop. Ange noga på inbetalningskort då sådant används och med annonsstext, om denna skickas separat, så att dessa kan identifieras att höra ihop.

Publicering. Om inget annat anges tas annonsen in i nästkommande nummer med hänsyn taget till ankomsten och manusstopp.

Innehåll 2013 i Bitidningen

Sidangivelserna börjar med sidnumret varefter följer tidningsnumret, t ex 2-1/2, sid 2 i nr 1/2. 3-11 betyder sid 3 i nr 11

Information om och utveckling av biodlingen

Aktiviteter i föreningar	10-9
Almedalsveckan 2013.....	8-9
Bihusesyn 2013	Bilaga-4
Biinstitut i Västra Götaland	19-11/12
Binas mjölsyrabakterier medicin för bin	11-10
Certifiering av Svenskt Sigill	15-9
Digitala nyheter från Biodlarna.....	5-3
Enkelt bokföringsprogram	20-3
Ett enkelt bokföringsprogram för föreningar	27-10
EU-konferens i Bryssel	22-11/12
Framtidsvecka i Alingsås	9-9
Gymnasiekurs i biodling godkänd av Skolverket.....	13-4
Heldag om blommor och bin	14-10
Maten viktig för bin	8-11/12
Mera blommor och pollen till bina	12-7/8
Vad har nationella honungsprogrammet gjort för dig?...	14-3
Vad har NP-medlen använts till?	5-5

Praktisk biskötsel och forskning

Bigårdens placering	12-5
Binas övervintring	16-1/2
Bollning av drottningen.....	12-4
Bondprojektet.....	8-3
Histnkod funner hos Apis mellifera	16-3
Honungsvin.....	18-5
I bigården	6-3, 6-4, 8-5, 10-6, 10-7/8, 6-9, 5-10
Invigning av nya bilokaler på SLU.....	16-10
Kommunikation mellan bin med elektriska fält.....	23-7/8
Kunskap baserad på fakta.....	8-10
Pasagas drottningodlingsbräda	15-7/8
Snelgrovebrädan i drottningoling	10-5
Träff för inseminatörer.....	23-9
Är morfar Sveriges meste biodlare?	8-1/2

Biprodukter och binas nytta

Biprodukter bra mot allt?.....	20-5
Färs honung dödar sjukdomsbakterier.....	10-1/2
För kropp och själ.....	22-6
Hjälpmiddel för insamling av propolis	18-7/8
Honungens kvalitet i butik.....	22-9
Propolis – en försummad produkt	22-3
Propolis – ett sätt att använda det	20-7/8
Samarbete lantbruket – biodlingen	18-1/2
Ta vara på propolis	16-7/8
Värdet av bins pollinering av grödor i Sverige.....	5-1/2

Avelsarbete

Avelsarbete – i all enkelhet en nödvändighet	27-1/2
Avelsurval.....	16-6
Bin som städar varroa – VSH.....	5-7/8
Drottningodling/Avel	22-5
Drottningodling under utveckling	8-4
Föreningen Svensk Buckfastavel FSB).....	14-4
Mitt första VSH-test.....	8-7/8
Nordbiprojektet framåt	13-3
Urval för varroaresistens	11-1/2
VSH och utrensning av yngel	24-10
SBR:s parningsstationer	22-5
Svensk Biavel	21-3, 27-5, 5-7/8

Bisjukdomar, parasiter och förgiftningar

Bee Cultures ledare om neonicotinoider	20-6
Bihälsa	22-1/2, 18-3, 16-5, 11-6, 22-7/8
Bihälsokonferens 7-8 dec 2013	26-10
Min varroabekämpningsmodell	20-9
Neonicotinoider.....	24-9

Redan små doser av gift påverkar negativt.....	23-10
Pesticider påverkar bins mottaglighet för nosema.....	22-10
Varroabekämping- oxalysyrabehandling.....	24-7/8

Frågor och Tips

Halva skattlådor	21-1/2
Hur gör jag med honung som börjat jäsa?	15-1/2
Matrecept med honung	25-10
Underlätta skattningen	11-11/12

Från andra länder

Afrikanskt proejkt om bihälsa	12-11/12
Biodling i Ukraina.....	10-4
Biresa till Polen.....	14-11/12
Honungshuset i Togo.....	16-11/12
Internationell träff för unga biodlare	25-7/8
Kuskap baserad på fakta.....	8-10
Kurs för kvinnliga nybörjare	21-5
Savannernas honung.....	18-9
Vildbisamhälle i majsältet i USA	16-9

Övrigt

70 år med bin.....	6-11/12
Apimondia	5-4, 5-11/12
Bidagbok 2013.....	20-10
Bikungens barn	12-3
Bin som vapen	26-7/8
Biredskapsfabriken årets företagare i Töreboda	20-1/2
Bisamhället som vägrade dö	18-6
Blommande stad	21-1/2
Brev till redaktionen.....	31-1/2, 25-5, 24-6, 26-9, 28-10
Containertavla.....	18-11/12
Det blir varmare	18-10
Handbok i varukäntedom 1909	15-5
Någon som har pinnasystem?	24-9
Jag ska bli som morfar.....	21-10
Plants for bees, biväxtguide	17-4
Årets uppstickare i Värmland.....	19-1/2

Föreningar, distrikt och förbund

Almanackan.....	38-1/2, 29-3, 21-4, 29-5, 29-6, 29-7/8, 28-9, 28-10, 28-11/12
Bibutiken	40-1/2, 32-3, 32-4, 32-9, 32-10, 32-11/12
Billigare prenumeratin på bitidningar	20-11/12
Biodlarna lyfter blicken över problemen	5-6
Biodlingskommittén.....	26-1/2, 22-5
Göteborgs och Bohusläns distrikt 100 år	18-11/12
HF-fonden	25-6
Kvalitetskommittén	17-3, 24-11/12
Lars Olsson, Vi minns.....	29-6
Ledaren	3-1/2, 3-3, 3-4, 3-5, 3-6, 3-7/8, 3-9, 3-10, 3-11/12
Nordiskt Baltiska Birådet.....	18-4
Poul-Erik Sörensson, Vi minns	35-1/2
På gång inom SBR.....	24-1/2
Riksförbundsmötet 2013.....	38-1/2, 5-6, 5-9
Riksförbundsmötet 2014	22-11/12
SBR:s fonder	23-11/12
SBR:s förtjänsttecken	36-1/2, 23-11/12
SBR:s statistik	26-6
SBR:s valberedning	38-1/2, 28-3, 22-11/12
Tage Kimblad, Vi minns.....	29-3
UK-spalten, Utvecklingskonsulentens spalt	25-1/2, 16-4, 14-6, 21-11/12
Vi minns.....	35-1/2, 38-1/2, 29-3, 21-4, 29-5, 29-6, 29-7/8, 28-9, 28-10, 28-11/12
Åke Andersson, Vi minns.....	29-6

Posttidning B — Bitidningen

Tryckort: Vimmerby

**Obeställbar tidning återsändes till SBR:s exp.,
Trumpetarevägen 5, 590 19 Mantorp.**
Dit anmäles även adressändringar.

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning återsändes försändelsen med den nya adressen angiven på tidningens framsida, dvs ej på adressidan.

Erbjudande från BiButiken:

Flagga på stativ

Art nr 53429

999:- Medlemspris inkl frakt
Ordinarie pris: 1200:- inkl frakt

Beställ på www.biodlarna.se eller ring SBR direkt på telefon 0142-482000.
• Alla priser inkl frakt. • Betala säkert med konto/kreditkort.

Beachflagga 230 x 58 cm i behändig väska. Basplatta medföljer.
En trevlig lösning för att på ett enkelt sätt få maximalt med uppmärksamhet.
Smidig att fälla ihop och flytta. Utmärkt för föreningen som vill synas!

Funktionell Laptop-ryggsäck 15,4"

Art nr 53710

Storlek 40 x 30 x 10 cm
Färg: Svart med gula diskreta dekorationer samt gul logga - Sveriges Biodlares Riksförbund. Gedigen kvalitetsryggsäck med vadderat stort fack för laptop samt flera småfickor.

Medlemspris inkl frakt 539:-
Ordinarie pris: 550:- inkl frakt

190:- (OBS! - sänkt pris)

Medlemspris inkl frakt
Ordinarie pris inkl frakt: 230:-

Med smak av

HONUNG

Med smak av honung

Art nr 91014

Här bjuder honungsentusiasten Marita Delvert på sina bästa middagsrecept, provlagade av elever på Dackeskolan i Mjölby. Läs, laga och njut av honungsdoftande trerätters middagar. Allt med honung, som ger rätten en guldkant!

